

SAUDA KONTROLLUTVALG

MØTEINNKALLING

Dato: mandag 6. februar 2017
Tid: kl. 10.00
Sted: Sauda Rådhus, kommunestyresalen

Forfall meldes til: Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS tlf. 52 75 73 50, som sms til mobiltlf. 959 86 977 eller på e-post: post@kontrollutvalgene.no

Medlem som må melde forfall eller anser seg inhabil, må gi melding om dette så tidlig som mulig. Varamedlemmer vil bli innkalt særskilt. Saker merket *Unntatt offentlighet i medhold av off.l.*, sendes bare internt. Sakskartet legges ut på kommunens nettside og på www.kontrollutvalgene.no

Rådmannen er invitert i sak 2

Sakliste:

- 01/17 Godkjenning av protokoll 14.11.16**
- 02/17 Referat- og orienteringssaker 06.02.17**
- 03/17 Årsmelding for kontrollutvalget 2016**
- 04/17 Plan for orientering om enhetene og stab/støtte**

Eventuelt

Sauda/Aksdal, 30.01.17

Alan G. Thompson (sign.)
Kontrollutvalgsleder

Odd Gunnar Høie
Utvalgssekretær

Kopi: Ordfører (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Rådmann (invitert i sak 2)
Varamedlem (til orientering, unntatt Sjur Hatlen som er innkalt for Signe M. Breivik og Laura Seltveit for Eirik T. Lygre)

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	06.02.17	01/17

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 14.11.16

Saksvedlegg: Protokoll fra møte i kontrollutvalget 14.11.16

Saksorientering:

Vedlagt følger utkast til protokoll fra kontrollutvalgets møte 14.11.16 til godkjenning. Protokollen er gjennomlest og godkjent av leder i etterkant av møtet og oversendt kommunen.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll fra kontrollutvalgsmøte 14.11.16 godkjennes.

Aksdal, 30.01.17

Odd Gunnar Høie
Rådgiver/utvalgssekretær

SAUDA KONTROLLUTVALG

PROTOKOLL

Mandag **14. november 2016** ble det avholdt møte i Sauda kontrollutvalg under ledelse av utvalgets leder Alan G. Thompson.

MØTESTED:	Sauda Rådhus, kommunestyresalen
MØTESTART/-SLUTT:	kl. 10.00 – kl. 12.00
MØTENDE MEDLEMMER:	Alan G. Thompson (Ap), Jon L. Grindheim (Sp), Signe Marie Breivik (Krf), Eirik T. Lygre (V) og Wenche Pleyrn (Ap)
FRA SEKRETARIATET MØTTE:	Rådgiver Odd Gunnar Høie, Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS
FRA REVISJONEN MØTTE:	Revisor Roald Stakland - KPMG AS Haugesund
ANDRE SOM MØTTE:	Ordfører Asbjørn Birkeland Rådmann Victor Juul i sak 18/16
MERKNADER TIL INNKALLING:	Ingen
MERKNADER TIL SAKLISTE:	Sakene ble behandlet i denne rekkefølgen: 18, 16, 17, 19, 20 og 21

FØLGENDE SAKER BLE BEHANDLET:

SAK 16/16 GODKJENNING AV PROTOKOLL 12.09.16

Sekretariatets innstilling:

Protokoll fra møte i kontrollutvalget 12.09.16 godkjennes.

Behandling i kontrollutvalget 14.11.16:

Protokollen ble godkjent uten merknader.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 14.11.16:

Protokoll fra møte i kontrollutvalget 12.09.16 godkjennes.

SAK 17/16 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 12.09.16

31. Statusrapport pr. november 2016
32. K-styrevedtak 19.10.16, sak 18/16 – oppfølging av rapport om Internkontroll
33. Utgifter til kontroll og tilsyn pr. november 2016 – vil bli ettersendt/delt ut i møtet
34. Invitasjon fra FKT Rogaland til Høstkonferanse 17.11.16 i Sandnes
35. Forum for Kontroll og tilsyn (FKT) – høringsuttale til NOU: 4 Ny kommunelov
36. Kommunal rapport 29.09.16 – om revisjonsutgifter
37. KOSTRA-tall vedr. funksjon 110 – Kontroll og revisjon

Behandling i kontrollutvalget 14.11.16:

Leder gikk igjennom referatsakene. Pleym, Breivik og Grindheim er påmeldt til konferansen i Sandnes 17.11.16.

Til pkt. 33 var det ettersendt en økonomirapport som medlemmene fant vanskelig å forstå. Utvalget etterlyste en lettfattelig og oversiktlig rapport med oppstilling av utgiftene til revisjonen, sekretariatet, drift av utvalget og vedtatt budsjett.

I oversikten over utgifter til kontroll og tilsyn, pkt. 36 er det innrapportert feil informasjon til KOSTRA for funksjon 110. Det er bare utgiftene til sekretariatet som er med i oversikten. Utvalget ber administrasjonen sørge for at det blir rett innrapportering.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 14.11.16:

Referatsakene 31 – 37 blir tatt til orientering.

Utvalget etterlyser en lettfattelig og oversiktlig økonomirapport med oppstilling av påløpte utgifter til revisjon, sekretariat, drift av utvalget og vedtatt budsjett.

Utvalget ber administrasjonen sørge for riktig innrapportering til KOSTRA for funksjon 110.

SAK 18/16 ORIENTERING OM FORSLAGET TIL BUDSJETT 2017 OG ØKONOMIPLAN 2018-2020

Sekretariatets innstilling:

Sauda kontrollutvalg tar rådmannen sitt forslag til budsjett for 2017 og økonomiplan 2018-2020 til orientering.

Behandling i kontrollutvalget 14.11.16:

Rådmannen gjorde rede for forslaget til budsjett for 2017 og økonomiplanen. Det var et stramt budsjett, der inntektene ville være på samme nivå som for inneværende år med en forventet nedgang i skatteinntektene.

Han orienterte om de økonomiske forutsetningene, de frie inntektene og store inntektsposter, om ulike satsingsområde, investeringer og utviklingen av lånegjelden. Kommunens likviditet er dårlig.

Rådmannen gjorde greie for ulike grep som var aktuelle for å redusere kommunen sine utgifter. Det var forslag om blant annet å redusere 2 årsverk i fellestjenestene og innsparinger innen helse- og omsorg.

Det var budsjettert med et overskudd på 20 millioner hvorav 15 millioner vil gå til dekningen av premieavviket i KLP. Rådmannen svarte på spørsmål underveis.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 14.11.16:

Sauda kontrollutvalg tar rådmannen sitt forslag til budsjett for 2017 og økonomiplan 2018-2020 til orientering.

**SAK 19/16 BESTILLING AV FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT
– «ØKONOMISTYRING»**

Sekretariatets innstilling:

Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon av «Økonomistyring» i henhold til vedlagte prosjektplan (med eventuelle endringer som kommer frem i møtet).

Oppdraget bestilles av KPMG AS innenfor en ramme på 200 timer.

Behandling i kontrollutvalget 14.11.16:

Revisor Stakland orienterte om den fremlagte prosjektplanen. Han supplerte noen av opplysningene og svarte på spørsmål.

Utvalget var enige om at det burde være et sterkt fokus på mulige utfordringer fremover i forhold til inntekter. Medlemmene var enige om at dette burde komme inn som problemstilling nr. 4. Utvalget overlot til revisor å formulere en slik problemstilling.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 14.11.16:

Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon av «Økonomistyring» i henhold til vedlagte prosjektplan.

Utvalget ønsker en problemstilling nr. 4 som skal ta for seg en analyse av fremtidig inntektgrunnlag. Revisor formulerer endelig problemstilling i samråd med utvalgsleder og sekretariat.

Oppdraget bestilles av KPMG AS innenfor en ramme på 200 timer.

**SAK 20/16 OVERORDNET REVISJONSTRATEGI / REVISJONSPLAN
FOR REGNSKAPSÅRET 2016**

Sekretariatets innstilling:

Sauda kontrollutvalg tar presentasjonen av overordnet revisjonsstrategi/revisjonsplan for regnskapsåret 2016 til orientering.

Behandling i kontrollutvalget 14.11.16:

Revisor Stakland orienterte og delte ut en presentasjon av planen på papir. Han orienterte om personalet som jobber med kommunerevisjon, om oppstartsmøte med administrasjonen, og om hvilke forhold revisjonen ville ha et spesielt fokus på i år. Revisor svarte på spørsmål om blant annet kraftinntekter, fond innenfor VAR-området, nummererte brev og rentesatser.

Revisor forklarte på spørsmål om hvorfor presentasjonen var ønsket unntatt offentlighet med at den var et internt arbeidsdokument. Utvalget hadde ingen merknader til planen.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 14.11.16:

Sauda kontrollutvalg tar presentasjonen av overordnet revisjonsstrategi/revisjonsplan for regnskapsåret 2016 til orientering.

SAK 21/16 MØTEPLAN FOR 2017 - KONTROLLUTVALGET

Sekretariatets innstilling:

Sauda kontrollutvalg vedtar følgende møteplan for 2017:

mandag 06.02, 15.05, 18.09 og 13.11 - kl. 10.00.

Sekretær kan i samråd med utvalgsleder endre møtedato ved behov.

Behandling i kontrollutvalget 14.11.16:

Utvalget sluttet seg til framlagt møteplan. Breivik opplyste at hun var bortreist i februar.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 14.11.16:

Sauda kontrollutvalg vedtar følgende møteplan for 2017:

mandag 06.02, 15.05, 18.09 og 13.11 - kl. 10.00.

Sekretær kan i samråd med utvalgsleder endre møtedato ved behov.

EVENTUELT

Oppfølging politiske vedtak

Utvalget etterlyste en oversikt i møtet 25.04.16, sak 07/16 hvor rådmannen lovet å lage en slik oversikt til neste møte. Utvalget etterlyste oversikten i møtet den 12.09.16, sak 10/16. I etterkant sendte sekretariatet ut en oversikt mottatt fra administrasjonen.

Utvalget var ikke fornøyd med den oversikten. Medlemmene mente det måtte være mulig å lage/sette opp en enkel oversikt over alle vedtak og status for disse. Det burde ikke være nødvendig at medlemmene måtte gå inn på hver enkelt sak for å finne status. En slik oversikt hadde tidligere vært en del av årsmeldingen.

Ordføreren opplyste at den beskjedne han hadde fått var at det var vanskelig å fremskaffe en slik oversikt med nytt saksbehandlingssystem.

Neste møte: 06.02.17 – kl. 10.00

Sauda/Aksdal, 14.11.16

Alan G. Thompson
Leder

Odd Gunnar Høie
Kontrollutvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	06.02.17	02/17
Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 06.02.17**Saksvedlegg:**

1. Orientering fra rådmannen om «Avvik etter systemrevisjon» - utført av Senter for Miljørettet Helsevern
2. Statusrapport pr. februar 2017
3. Rapport frå Høstkonferansen i Sandnes – evaluering/oppsummering
4. Oversikt over vedtatt budsjett 2017 for kontroll og tilsyn
5. «Sauda gikk på en skattesmell» - Kommunal rapport 26.01.17
6. «Travle kontrollutvalg» – Kommunal rapport 26.01.17
7. Årsrapport 2016 - frå Skatteoppkreveren i Sauda
8. «Kommunen som barnehagemynde» tilsynsrapport frå Fylkesmannen i Rogaland
9. Informasjon om statlige tilsyn med kommuner og fylkeskommuner i Rogaland 2017
10. Haugaland Vekst IKS – protokoll frå representantskapsmøte 11.12.15
11. Nye maler for normalberetninger 2016 – Informasjonsskriv 8/2016 fra NKRF

Saksorientering:

Sakene blir lagt frem for kontrollutvalget til orientering.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Referatsakene 1 – 11 blir tatt til orientering.

Aksdal, 30.01.17

Odd Gunnar Høie
Rådgiver/utvalgssekretær

Krav til Veslefrikk

Veslefrikk barnehage har fått elleve punkt å bli betre på etter ein systemrevisjon utført av Senter for Miljørettet Helsevern i haust:

1. Barnehagen har ikkje eit fullstendig internkontrollsystem.
 2. Den tilfredsstiller ikkje til godkjenning etter forskrift om miljøretta helsevern.
 3. Barnehagen manglar rutinar for forvaltning, drift og vedlikehald.
 4. Veslefrikk manglar skriftlege rutinar som beskriver korleis den fører tilsyn av barn som skal sove i vogn, samt evakuering av desse.
 5. Rutine som ivaretar omsyn til matallergi manglar.
 6. Barnehagen sine reinhaldsrutinar er ikkje i henhold til krav, og det manglar dokumentasjon på at den blir utført.
 7. Det er mangelfull sikkerheit og helsemessig beredskap i barnehagen.
 8. Barnehagen har ikkje gode nok rutinar for å ivareta sikkerheita til tilsette og barn.
 9. Den har ikkje skriftlege oppdaterte rutinar for legemiddelhandtering.
 10. Barnehagen må ha skriftlege rutinar som sikrar at faglege råd frå folkehelseinstituttet blir folgt.
 11. Inneklima i barnehagen er ikkje dokumentert.
- Frist for å lukke avvika er sett til 1. august 2017.

Må i retten

Skatt Vest har begjært firmaet Tezza AS, som driv restauranten Plan Be, konkurs. Konkursbegjæringa skal behandlast i eit rettsmøte mellom partane, i Haugaland tingrett i midten av januar. Det er sett av 30 minutt til saka.

Ryfylke 6-1. 17

N
o
s
n
d
t
i
f

De
Fr
ko
fo
gr
jul
av
be.

- I
- I
noi
sist
leg

Kontrollutvalget - statusoversikt pr. februar

Saker fra bestilling til behandling i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Tidsbruk	Status	Ferdig dato	Merknader
Økonomistyring	14.11.16	200 timer	Under utarbeidelse	Mai 2017	
Selskapskontroller					
Andre saker					

Saker under politisk behandling eller til oppfølging i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet av KST	Planlagt oppfølging	Merknader
Selskapskontroller					
Andre saker					

Avslutta prosjekter

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet av KST	Fulgt opp KU/KST	Merknader
Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020	16.11.15	25.04.16	22.06.16		
Plan for selskapskontroll 2016-2020	16.11.15	25.04.16	22.06.16		
Internkontroll	23.02.15	07.09.15	10.02.16	12.09.19/ 19.10.16	Avsluttet
Teknisk eining	05.05.14	23.02.15	22.04.15	01.02.16	Avsluttet
Legetenesta	29.04.13	14.10.13	18.12.13	05.05.14	Avsluttet
Selskapskontroller					

FORUM FOR KONTROLLUTVALG I ROGALAND

Høstkonferansen 2016

Quality Hotel Residence, Sandnes

17. november 2016

Haugaland
Kontrollutvalgsssekretariatet
Mottatt dato: 07.10.16
Journalført: 16/386/16
Arkivkode: 033 ojh

Forum for kontrollutvalg i Rogaland har som formål å være en arena for utveksling av erfaringer. Hva kan vi lære av hverandre? Det er satt av tid til kommentarer og meningsutveksling til innleggene i programmet.

PROGRAM

10:00	Velkommen
<i>Einar Endresen – leder av arbeidsutvalget i Forum for kontrollutvalg i Rogaland</i>
10:05	Fylkesmannens tilsyn med kommunene
<i>Grete Flåten, tilsynskoordinator, Fylkesmannen i Rogaland</i>
10:45	Pause
11:00	Varslinger
<i>Fylkesrådmann Trond Nerdal, Rogaland fylkeskommune</i>
11:45	Årsmøte 2016 – Forum for kontrollutvalg i Rogaland
12:00	Lunsj
13:00	Korrupsjon og økonomiske misligheter i kommunene
<i>Einar Endresen, leder av arbeidsutvalget i Forum for kontrollutvalg i Rogaland og politispesialist i økonomisk kriminalitet.</i>
13:45	Pause
14:00	Selskapskontroll
<i>Rune O. Eskeland, forvaltningsrevisor, Rogaland Revisjon IKS</i>
14:45	Avslutning

Pris **kr 900.-** pr. person

Påmelding innen **4. november** ved å sende e-post til mette.jensen.moen@rogfk.no med navn, verv/funksjon, kommune/firma og mailadresse. Kontrollutvalgsmedlemmer som oppgir mailadresse vil få årsmøtesakene tilsendt via e-post før konferansen.

VELKOMMEN!

For forum for kontrollutvalg i Rogaland
Kontroll- og kvalitetsutvalgets sekretariat,
Rogaland fylkeskommune

Saida - budsjett 2017

VEDLEGG SAR 2/17 - 4

Funksjon	Ansvar	Art	Regnskap	Budsjett inkl. er	Avvik i NOK	Budsjett inkl. endring
10010 Politisk styre	1230 Revisjon/k	137500	Kjøp frå IKS der kommunen sjø	0	147 000	147 000
10040 Revisjon/k	1230 Revisjon/k	108002	Møtegodtgjersle	0	21 750	21 750
10040 Revisjon/k	1230 Revisjon/k	108003	Tapt arbeidsforteneste	0	20 000	20 000
10040 Revisjon/k	1230 Revisjon/k	109000	Arbeidsgivers andel KLP	0	2 787	2 787
10040 Revisjon/k	1230 Revisjon/k	109900	Arbeidsgiveravgift	0	3 501	3 501
10040 Revisjon/k	1230 Revisjon/k	116000	Utgifter og godtgj.reiser, diett,	0	2 000	2 000
10040 Revisjon/k	1230 Revisjon/k	119570	Kontingentar	0	1 300	1 300
10040 Revisjon/k	1230 Revisjon/k	137000	Kjøp frå andre (private)	0	86 000	86 000
10040 Revisjon/k	1230 Revisjon/k	137500	Kjøp frå IKS der kommunen sjø	41 750	-41 750	0
10040 Revisjon/k	1230 Revisjon/k	169000	Fordelte utgifter / Internsalg	0	-10 299	-10 299
11010 Kontroll og	1230 Revisjon/k	108000	Godtgjersle til politikarar	3 567	-3 567	0
11010 Kontroll og	1230 Revisjon/k	109900	Arbeidsgiveravgift	378	-378	0
11010 Kontroll og	1230 Revisjon/k	111510	Kommunal bevertning	0	2 000	2 000
11010 Kontroll og	1230 Revisjon/k	115001	Kursavgifter	0	30 000	30 000
11010 Kontroll og	1230 Revisjon/k	137500	Kjøp frå IKS der kommunen sjø	0	300 000	300 000
11010 Kontroll og	1230 Revisjon/k	142900	Moms generell kompensasjon	0	142 000	142 000
					748 039	748 039

SAUDA KOMMUNE

KONTROLL OG TILSYN - BUDSJETT 2017

ART I KOSTRA	TEKST	UTVALGET	SEKRETARIAT	REVISJON	BUDSJETT 2017	UTVALGETS BUDSJETT 2016	Merk nader
80	Godtgjørelse leder	11 560			11 560	9 250	
080	Godtgjørelse medlemmer	31 240			31 240	25 000	1
080	Tapt arbeidsfortjeneste	31 000			31 000	31 000	
099	Arbeidsgiveravgift	6 000			6 000	6 000	
0	Lønnsutgifter	79 800	-	-	79 800	71 250	
115	Servering	1 800			1 800	2 000	
140	Annonsering	2 000			2 000	2 000	2
150	Kurs og opplæring	30 000			30 000	40 000	
160	Skyss og kostgodtgjørelse	3 000			3 000	3 000	
195	Medlemskap og kontingenter	1 400			1 400	1 500	
1	Andre utgifter	38 200	-	-	38 200	48 500	
370	Kjøp fra private (KPMG AS)			512 000	512 000	410 000	3
375	Kjøp fra HKS IKS		167 000		167 000	159 000	4
3	Kjøp av tjenester	-	167 000	-	569 000	569 000	
	TOTALT	118 000	167 000	512 000	797 000	688 750	

Merknader:

1. Planlagt 4-5 møte i 2017 (7810 kr x 4 medl.)
2. Kontrollutvalgets møter er åpne
3. Inneholder rekneskaps- og opsjon på kjøp av forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for inntil 250 timer, inkl. mva.
4. Innkluderer sekretariatstjenester for utvalgets møter

ØKONOMI

Færre mottar arbeidsavklaringspenger

På ett år har det blitt 2.200 færre personer som mottar arbeidsavklaringspenger, men antall mottakere øker blant de unge.

Ved utgangen av desember 2016 mottok 146.300 personer arbeidsavklaringspenger. Dette tilsvarer 4,4 prosent av befolkningen i alderen 18-66 år, skriver Nav i en pressemelding.

I desember 2016 var det 28.800 personer under 30 år som hadde arbeidsavklaringspenger. Dette er 400 flere enn på samme tid i fjor og tilsvarer 3,4 prosent av befolkningen i alderen 18-29 år. Økningen er noe høyere blant unge kvinner. Andelen blant de unge er imidlertid lavere enn i 2011, året hvor andelen som mottok arbeidsavklaringspenger blant unge var høyest med 3,7 prosent. For alle andre aldersgrupper er det blitt færre med arbeidsavklaringspenger det siste året.

HELSE OG OMSORG

Tilsyn avdekket mangler

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har gjennomført tilsyn med kommunenes helse og omsorgstjenester til voksne med utviklingshemming. Dette er del av et landsomfattende tilsyn som alle fylkesmenn gjennomfører.

Det er stor fare for svikt i disse tjenestene fordi brukerne ofte ikke selv klarer å ivareta sine rettigheter, melde fra om manglende tjenester eller om endrete behov, skriver Fylkesmannen i en pressemelding. Konsekvensene kan være alvorlige dersom somatisk eller psykisk sykdom ikke blir fanget opp. Tilsynet konkluderte med avvik i kommunene Stjørdal, Levanger og Inderøy: «Kommunene har ikke et system for å sikre forsvarlige helse- og omsorgstjenester for voksne med psykisk utviklingshemming».

LOKALDEMOKRATI

App for innbyggerforslag

Kommunaldepartementet lanserer nå en mobilversjon av nettportalen minsak.no, hvor innbyggere kan fremme forslag til kommunene. Nettsiden får også en ny og mer brukervennlig utforming.

Det er viktig at innbyggerne blir gitt mulighet til å involvere seg i små og store politiske saker i kommunen sin. Gjennom å introdusere en mobilversjon av minsak.no vil vi gjøre det enklere for folk å fremme forslag. Det er bra for lokaldemokratiet, sier kommunalminister Jan Tore Sanner (H) i en pressemelding. Han oppfordrer kommunene til å synliggjøre dette verktøyet.

Med underskrift fra 2 prosent av innbyggerne, eller fra 300 personer, kan innbyggerinitiativ kreve at en sak blir behandlet i kommunestyret.

Sauda gikk på en skattesmell

Totalt fikk Kommune-Norge 6 milliarder i ekstra skatteinntekter i fjor, men ikke alle kommuner kan notere pluss i boka. Industrisamfunnet Sauda fikk **REDUSERT SKATTEINNGANG** fra 2015 til 2016.

Kommunene fikk til sammen inntekter på 149,8 milliarder kroner. Det var 5 milliarder mer enn de opprinnelig budsjetterte med. Målt mot regjeringens siste anslag fra oktober, ble inntektene hele 1,3 milliarder kroner høyere.

Fylkeskommunene mottok skatteinntekter på 31,4 milliarder kroner - 1 milliard mer enn budsjett.

«Dramatisk»

Men ikke alle kommuner opplevde vekst i skatteinngangen. I Sauda kommune var situasjonen motsatt.

- Vi sliter veldig, sier Roy Ove Kvernenes som er leder av økonomienheten i Sauda.

Ferske tall fra SSB viser at Sauda er den av landets kommuner der skattene falt mest fra 2015 til 2016. Der ble skattene redusert med 16,4 prosent fra 2015 til 2016.

- Det er dramatisk, sier han.

Industribedrift forsvant

Kvernenes forklarer utviklingen i Sauda kommune med redusert skatteinngang, store utbetalinger knyttet til selskapsskatt og en feildeling fra Skattedirektoratet.

I 2016 var det kroken på døren for Technor-fabrikken i Sauda. Det innebar 26 nye arbeidsløse i kommunen.

- Vi har tappt arbeidsplasser. Det er konkrete bedrifter som er lagt ned. Det er snakk om industribedrifter. Mange har fått andre jobber og lavere lønn, forteller økonomisjefen.

Hjemstedsbedrift

Eramet er et fransk gruve- og metallurgikonsern som har drevet smelteverk på Sauda i over 100 år. Det er en nøkkelarbeidsplass som sysselsetter rundt 180 årsverk.

Ifølge kommunikasjonsdirektør Bernt Jarle Dolmen i Eramet Norway er det ikke planer om noen bemanningsreduksjon ved smelteverket.

- Her er det full drift og stabil bemanning, sier Dolmen.

- Så arbeidsplassene hos dere er trygge?

- I den grad noe er trygt i dag, så er det det.

Smelteverket har ansatte fra alle typer faggrupper: Ingeniører, sivilingeniører, økonomer og prosessoperatører.

- Smelteverket var viktigere for tretti år siden enn i dag. Oljeindustrien har større betydning for ansatte i Sauda enn smelte-

- Vi sliter veldig, sier økonomisjef Roy Ove Kvernenes i Sauda. FOTO: PRIVAT

verket, mener Dolmen.

Han forklarer at det har vært noe effektivitetstiltak, men ingen bemanningsreduksjon.

I den andre enden av skatteskalaen er Frøya kommune i Sør-Trøndelag som ble årets skattevinner. I 2015 hadde øykommunen 126,2 millioner kroner i inntekt mot 215,1 millioner kroner i 2016. Det er en vekst på 70,4 prosent.

- Frøya kommune er veldig heldig. Mens resten av Norge har slitt med oljenæringen, så har vi laksen. Den selger som bare det, sier økonomisjef Thomas Sandvik i Frøya kommune.

- Når det går bra med laksen, så går det bra på Frøya.

Innvandrerne fra Baltikum

Økonomisjef Sandvik forklarer at det er stor etterspørsel etter laks og liten arbeidsledighet på øya. Det gir solide inntekter til kommunekassen.

- Det er veldig stor arbeidsinnvandring til kommunen. Det er snakk om skattebetalere fra dag en. De kommer fra baltiske land. Vi har rundt 20 prosent av innbyggerne som ikke er etnisk-norske, men fra andre land. Det gir en stor aktivitet.

Havbruk er den største næringen på Frøya. Det er også andre havbruksrelaterte næringer som gir inntekt til kommunen.

- Det er gode laksepriser og

mye eksport. Vi satser på tilknyttede næringer som produksjon av kasser og andre som lager utstyr opp mot næringen.

Han forklarer at det er mange med store formuer på Frøya. Det er også noen endringer i skattereformen som har innvirkning på kommunens samlede inntekt.

- Mange har tatt ut utbytte i løpet av fjoråret, men mesteparten av inntektene er ren lønnsinngang, forteller han.

Stort handlingsrom

Ifølge Sandvik er øykommunen i Sør-Trøndelag nå blitt «Norges største oppdrettskommune».

- 2016 var et helt ekstraordinært år. Jeg tror vi vil få en utfordring i videre, sier økonomisjefen.

- Hva gjør dere som kommune med ekstraintektene?

- En naturlig tankegang er at vi bruker det til investeringer og at vi erstatter låneopptak med å overføre direkte til investeringer. Et annet alternativ er å betale ned mer gjeld.

Generelt gir høyere skatteinntekter kommunen et større handlingsrom.

- Det er klart vi får et ekstra handlingsrom. Kommunen vokser mye. Men det er også utfordringer på skole og helsevesen. Det må tilbys tjenester til flere. Vi har fått noen voksemerter.

Det er ifølge Sandvik et stort investeringsbehov som følge av

veksten:

- Det er nok å bruke penger på. Det blir ikke noe problem det, sier økonomisjefen.

Skattereform

Slik forklarer kommunesektorens organisasjon (KS) differansen mellom budsjett og regnskap:

- En hovedårsak er tilpasningen til skattereformen i 2016 for personlige skattytere, ved at man har tatt ut store utbytter i 2015, med virkning for 2016, sier Rune Bye som er avdelingsdirektør for kommuneøkonomi i KS.

- Det er også flere skattesvake fylker/regioner som har hatt en skattevekst over gjennomsnittet.

Sier Bye og viser også til at i de fylkene har sysselsettingen enten vært stabil eller økende. Det er fylker og kommuner som i liten eller mindre grad har vært rammet av oljenedturen.

«Alle vinner»

Når skatteinntektene øker nasjonalt, har det positiv effekt for alle landets kommuner. Det er nemlig slik at rike kommuner deler med mindre velstående kommuner.

Nå var det Sauda som måtte ta imot fra andre kommuner. Økonomisjefen i Sauda kommune synes situasjonen er kjedelig. Han skulle heller ha bidratt til andre kommuner. Budsjettet er justert ned. Sauda kommune fikk 6,7 millioner mindre i skatteinngang enn ventet.

- Når Sauda kommune mottar så mye på inntektsutjevning, får det konsekvenser for andre kommuner, sier han.

- Hvordan er utsiktene for 2017?

- Det våger jeg meg ikke inn på.

MARIA LEKVE, 920 44 402

maria@kommunal-rapport.no

BRUTTOSKATT**Fem på topp**

Kommune	2015	2016	Endring %
Frøya	126,2	215,1	70,4
Hole	149,7	217,1	45,0
Ræmskog	14,8	20	35,1
Lurøy	46,1	58,1	26,0
Sigdal	87,2	106,6	22,2

Fem på bunnen

Kommune	2015	2016	Endring %
Sauda	134,3	112,3	-16,4
Fauske	238,9	209,7	-12,2
Utsira	5,2	4,6	-11,5
Hjartdal	42,8	40,6	-5,1
Ulstein	257,5	245,4	-4,7

Skatteregnskapsstatistikk (mill. kr). Kilde: SSB

Travle kontrollutvalg

LEDER. Når kontrollutvalget kritiserer administrasjonen må det være forankret i fakta og ikke et resultat av politiske omkamper.

Publisert i dag, kl. 9.27

Kommunal Rapport - 26.01.17

f 1 t in

Det er travelt i mange kontrollutvalg for tiden. Blant annet kan vi slå det fast basert på Kommunal Rapports årlige undersøkelse blant medlemmene av utvalget.

Få steder har utvalget det siste året oftere foreslått kritikk av administrasjonen enn i Bergen. Det er en by med rykte for å være konfliktorientert. I vår reportasje denne uka retter kontrollutvalgslederen hard kritikk mot byråds evne som administratorer. Byrådslederen avviser ikke overraskende kritikken. Motsetningene framstår som skarpe.

I Grimstad begynte fjorårets store innkjøpsskandale med det som ifølge kontrollutvalgslederen var en vag melding, nærmest en bagatell.

Kontrollutvalgsleder Gunnar Topland (H) slår nå fast at det å slå seg til ro med muntlige orienteringer, ikke er godt nok.

Det er viktig lærdom. Vi lever i en tid der begreper som «alternative fakta» og «falske nyheter» brer om seg. For et kontrollutvalg som skal avdekke hva som faktisk har foregått, er det svært viktig ikke bare å forholde seg til muntlige orienteringer eller hyppig gjentatte myter – men etterlyse skriftlig dokumentasjon på alle påstander.

I Grimstad kan det være en god idé å granske skandalen nøyer, ved blant annet å undersøke de involverte personenes e-poster, slik Venstre foreslår. Det vil nettopp bringe fram i lyset en skriftlig dokumentasjon som har større tyngde enn et muntlig utsagn fra en ansatt som ikke husker – eller ikke vil huske.

Lederen av kontrollutvalget vil også ha en forvaltningsrevisjon av ytringsklima og varslingsrutiner. Det er en idé flere kommuner kan kopiere.

Fakta må samtidig brukes med omhu. Et kontrollutvalg som leter med lys og lykte for å «ta» administrasjonen for enhver pris, eller vinne fram med et politisk poeng, oppfyller ikke nødvendigvis rollen det skal fylle. Hele bildet må presenteres, uansett hvem som risikerer å bli rammet av kritikken.

Å inneha offentlige verv og stillinger medfører at den jobben du gjør, også blir gransket i offentligheten – en helt nødvendig del av et velfungerende lokaldemokrati.

Årsrapport for 2016

Skatteoppkreveren i 1135 Sauda kommune

Innhold

1. Generelt om skatteoppkreverens virksomhet	3
1.1 Skatteoppkreverkontoret.....	3
1.1.1 Ressurser	3
1.1.2 Organisering	3
1.1.3 Ressurser og kompetanse.....	3
1.2 Internkontroll	4
1.3 Vurdering av skatteinngangen	4
1.3.1 Total skatte- og avgiftsinngang i regnskapsåret.....	4
1.3.2 Kommunens andel av skatteinngangen i regnskapsåret	4
1.4 Skatteutvalg	4
2. Skatteregnskapet	4
2.1 Avleggelse av skatteregnskapet	4
2.2 Margin	5
2.2.1 Margin for inntektsåret 2015.....	5
2.2.2 Margin for inntektsåret 2016.....	5
2.2.3 Kommentarer til marginavsetningen.....	5
3. Innfordring av krav	6
3.1 Restanseutviklingen.....	6
3.1.1 Totale restanser og berostilte krav	6
3.1.2 Kommentarer til restansesituasjonen og utviklingen i restanser	6
3.1.3 Restanser eldre år	8
3.1.4 Kommentarer til restanser og restanseoppfølgingen for eldre år	8
3.2 Innfordringens effektivitet.....	8
3.2.1 Vurdering av kontorets resultat pr. 31.12.2016	8
3.2.2 Vurdering av sammenheng mellom aktivitet og resultat.....	9
3.2.3 Omtale av spesielle forhold	9
3.2.4 Kontorets eventuelle tiltak for å bedre effektiviteten i innfordringen.....	9
3.3 Særnamskompetanse	9
4. Arbeidsgiverkontroll	9
4.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollen	9
4.2 Planlagte og gjennomførte kontroller.....	9
4.3 Resultater fra arbeidsgiverkontrollen	10
4.4 Vurdering av arbeidsgiverkontrollen	10
4.5 Samarbeid med andre kontrollaktører	10
4.6 Gjennomførte informasjonstiltak	10

1. Generelt om skatteoppkreverens virksomhet

1.1 Skatteoppkreverkontoret

1.1.1 Ressurser

Ressursfordeling	Årsverk	%-andel fordelt
Antall årsverk ved skatteoppkreverkontoret som kun er benyttet til skatteoppkreverfunksjonen i regnskapsåret	1,3	100 %
Ressursbruk ved skatteoppkreverkontoret, fordeling av årsverk	-----	-----
Skatteregnskap	0,5	%
Innfordring av skatt og arbeidsgiveravgift	0,4	%
Arbeidsgiverkontroll	0,1	%
Informasjon og veiledning overfor skatte- og avgiftspliktige og regnskapsførere/revisorer		%
Skatteutvalg		%
Administrasjon	0,1	%
(Andel fordelt skal være 100 %)	Sum	100 %

1.1.2 Organisering

Ved Skatteoppkreverkontoret i Sauda er det pr dags dato tre personer som har jobbene sine tilknyttet denne avdelingen, pluss to personer i tillegg som kun er med å godkjenne utbetalingsoppdrag i bank. Foruten Skatteoppkreveren og regnskapssjefen er det en person som kun har sitt daglige arbeid på skatt, d.v.s. stort sett alle oppgavene som knyttes til skatteavdelingen, og denne personen er ansatt i 80 % stilling.

I tillegg til den som er på skatteavdelingen er regnskapssjefen pluss en ansatt fra regnskapsavdelingen med å tar periodisk oppgjør, d.v.s. at vi har en rullering på hver tredje måned. Når det gjelder å godkjenne utbetalingene i banken er vi fem ansatte på økonomiavdelingen som har tilgang til det. Vi lager brukerveiledninger som de ansatte på regnskaps- og økonomiavdelingen har tilgang til.

1.1.3 Ressurser og kompetanse

De ansatte ved avdelingen har vært ansatte i mange år og har dermed god kompetanse. De ansatte har til enhver tid tilbud om kurser og opplæring, noe som også blir prioritert av lederen. Det er personen som er ansatt i 80 % som fører skatteregnskapet.

Det er personen som er ansatt i 80 % som også jobber med innfordring.

Når det gjelder arbeidsgiverkontroll er Skatteoppkreveren i Sauda med i Haugaland Arbeidsgiverkontroll. De tok 8 kontroller i år 2016 og det er på det nivået det har vært tidligere år.

1.2 Internkontroll

Skatteoppkreveren har rutinebeskrivelse vedr. internkontroll for skatteavdelingen. Vi gjennomfører interkontroll hver måned etter periodisk oppgjør er kjørt ifølge oppsettet i rutinebeskrivelsen

1.3 Vurdering av skatteinngangen

1.3.1 Total skatte- og avgiftsinngang i regnskapsåret

Totalt for år 2016 er det innbetalt: kr 403 573 256

Totalt for år 2015 er det innbetalt: “ 598 787 464

Reduksjon i forhold til år 2015: kr 195 214 208,-

Reduksjonen utgjør: **48,4 %.**

Innbetaling fra upersonlige skatteyttere er minus **kr 25.886 600,-** som er en nedgang på **117,6 %** fra forrige år.

1.3.2 Kommunens andel av skatteinngangen i regnskapsåret

Kommunens andel av skatteinngangen pr 31.12.16: **kr 112 299 220**

Kommunens andel av skatteinngangen pr 31.12.15: **“ 134 334 028**

Nedgang i forhold til år 2015: **kr 22 034 808**

Nedgangen utgjør: 19,7%

1.4 Skatteutvalg

Skatteoppkreveren i Sauda har ikke hatt saker til behandling i skatteutvalget i år 2016.

2. Skatteregnskapet

2.1 Avleggelse av skatteregnskapet

Avleggelse av skatteregnskapet

Skatteoppkreveren i 1135 kommune bekrefter at skatteregnskapet for 2016 er ført, avstemt og avlagt i samsvar med gjeldende forskrifter og retningslinjer, jf. Instruks for skatteoppkrevdere av 8.april 2014 § 3-3 nr. 2.

Regional kontrollenhet har ikke hatt kontroll i år 2016 hos Skatteoppkreveren i Sauda.

Årsregnskapet for 2016 følger som vedlegg til årsrapporten, og er signert av skatteoppkreveren.

2.2 Margin

2.2.1 Margin for inntektsåret 2015

Innestående margin for inntektsåret 2015, pr. 31.10.2016 kr 4 962 022

For mye avsatt margin for inntektsåret 2015 kr 4 962 022

Marginprosent

Prosentats marginavsetning: 10 %. Gyldig fra: før år 2000

2.2.2 Margin for inntektsåret 2016

Marginavsetning for inntektsåret 2016, pr. 31.12. 2016 : kr 34 180 453

Gjeldende prosentats marginavsetning: 10 %. Gyldig fra: før år 2000 (dato)

2.2.3 Kommentarer til marginavsetningen

Det har vært overskudd på avsatt margin de siste årene og vi fortsetter med å sette av 10 %. Kommunestyret har ikke endret prosentatsen. Sauda har avsatt 10 % i margin i allefall de siste 20 årene og det vil vi fortsette med hvis det ikke blir store endringer i overskuddet eventuelt underskuddet.

3. Innfordring av krav

3.1 Restanseutviklingen

3.1.1 Totale restanser og berostilte krav

Skatteart	Restanse 31.12.2016	Herav berostilt restanse 31.12.2016	Restanse 31.12.2015	Herav berostilt restanse 31.12.2015	Endring i restanse Reduksjon (-) Økning (+)	Endring i berostilt restanse Reduksjon (-) Økning (+)
Sum restanse pr. skatteart	6 675 863	2 831 633	7 506 216	2 901 071	-830 353	-69 438
Arbeidsgiveravgift	74 980	0	129 744	0	-54 764	0
Artistskatt						
Forsinkelsesrenter	511 201	38 653	518 861	38 653	-7 660	0
Forskuddsskatt	0	0	0	0	0	0
Forskuddsskatt person	2 298 228	335 788	1 976 546	335 788	+321 682	0
Forskuddstrekk	125 650	0	81 610	0	+44 040	0
Gebyr	0	0	0	0	0	0
Innfordringsinntekter	114 329	23 829	108 186	23 829	+6 143	0
Inntekt av summarisk fellesoppgjør	0	0	0	0	0	0
Kildeskatt	0	0	0	0	0	0
Restskatt	200	0	0	0	+200	0
Restskatt person	3 551 275	2 433 363	4 691 269	2 502 801	-1 139 994	-69 438
Sum restanse diverse krav	181	0	1 908	0	-1 627	0
Diverse krav	181	0	1 908	0	-1 627	0
Sum restanse pr. skatteart inkl. diverse krav	6 676 044	2 831 633	7 508 124	2 901 071	-831 980	-69 438

3.1.2 Kommentarer til restansesituasjonen og utviklingen i restanser

Totale restanser: Det er en reduksjon i de totale restansene pr 31.12.2016 i forhold til de totale restansene pr. 31.12.2015 på **kr 832 080,- d.v.s. ca 12,5 %**.

Berostilte krav: Det er en reduksjon i berostilte krav pr 31.12.2016 i forholdt til 31.12.2015 på **kr 69 438,- d.v.s. ca 2,5 %**.

Avskrivninger: Det har blitt avskrevet forskuddstrekk, arbeidsgiveravgift, innfordringsutgifter og forsinkelsesrenter på firma som er opphørt og konkurs i 2016 med til sammen **kr 34 782,- (3 firma)**.

Avskrevet restskatt, forsinkelsesrenter og gebyr **personlige**, ett dødsbo og en som var ferdig med gjeldsordning, til sammen: **kr 53 532,-**.
Sum avskrevet: Til sammen : **kr 88 314,-**.

Nedsettelse av pensjonsgivende inntekt: Det er nedsatt pensjonsgivende inntekter i år 2016 på tre personer. Til sammen er trygdeavgiften satt ned med **kr 139 232,-**.

Ettergivelser: Det er en personlig skatteyter som har fått ettergivelse/skattelempning etter LL § 9-12 på **kr 9.409,-** i år 2016.

Utlignet skatt personlig:

Sum utlignet skatt år 2015 pr. 31.12.2016: Kr 385,5 millioner

Sum utlignet skatt år 2014 pr. 31.12.2016: Kr 379,6 millioner

Økning i utlignet skatt fra 2014 til 2015: kr 5,9 millioner eller ca. 1,6 % økning. I fjor var økningen: 2,9%.

Arbeidsgiveravgift:

Utgående balanse pr 31.12.2016: kr 62,0 millioner

Utgående balanse pr 31.12.2015: kr 57,7 millioner

Det vil si en **økning på kr 4,3 millioner eller 7,5 %**. I fjor var det nedgang på 10,5 %.

Restskatt og forskuddsskatt person år 2015 – utlignet i år 2016:

Sum aktiv restanse pr 31.12.16:	kr 1 135 002
Av restansen skylder 9 personer	: kr 814 340 d.v.s. ca 71,7 %

Resten av restansen, kr 320 662,-, gjelder personer som er skyldig restskatt / forskuddsskatt under kr 20.000,- . Innfordring pågår både på de med store restanser og de med mindre restanser.

Restskatt og forskuddsskatt person år 2014 – utlignet i år 2015:

Sum aktiv restanse pr 31.12.15:	kr 1 217 695,-
Av restansen skylder 15 personer	: kr 1 015 076,- d.v.s. 83 %.

Store enkelt saker eldre år:

Skatteoppkreveren i Sauda har **7 personlige skatteytere** som til sammen skylder **kr 4 086 604,- i skyldig restskatt, forskuddsskatt, renter og gebyr t.o.m år 2014**. Beregnet renter av ubetalte hovedstoler pr. dags dato er ikke medtatt i beløpet. Vi får innbetalinger fra noen av disse skatteyterne også, en fikk vi oppgjør ved trekk i lønn /trygd kr 239 281,- og en kr 118 828,- ved trekk i lønn/trygd i år 2016. En av disse skyldnerne begjærte Skatteoppkreveren konkurs i 2016.

Konkursbo

Det ble åpnet konkurs for **2 firma og en person i Sauda** i år 2016. Skatteoppkreveren i Sauda begjærte en konkurs.

3.1.3 Restanser eldre år

Inntektsår	Sum restanse (debet)	Herav skatteart "Restskatt – person"
2014	464 447	319 703
2013	274 422	99 685
2012	231 117	7 723
2011 – 19XX	3 679 677	

3.1.4 Kommentarer til restanser og restanseoppfølgingen for eldre år

Gi kommentarer til restanser for eldre år:

Antall krav som var foreldet pr. 31.12.2016: 4

Samlet beløp på krav som var foreldet pr. 31.12.2016: KR 7.457,-

De forelda kravene er på skatteyttere som ikke er bosatt i Norge og beløpene er purret på, utlegg er tatt og de er under grensen for å ta bistand utland på.

Gi kommentarer til restanseoppfølgingen for eldre år:

Videre når det gjelder restanseoppfølging eldre år sliter Skatteoppkreveren med å få innbetalinger fra skatteyttere som skylder skatt for eldre år.

Skatteoppkreveren har bistand utlandet på to av skatteytterne og en skatteytter har vi trekk i trygd på.

En skatteytter har vi tatt utlegg i vedkommende sin bankkonto på kr 50.000,-, i desember 2016, som vi skal begjære utbetalt nå.

En av skatteytterne begjærte Skatteoppkreveren konkurs i år 2016 uten at vi fikk noe oppgjør da skatteytter har intet til utlegg.

De vi ikke har innfordring på er eller har vært selvstendig næringsdrivende, har intet til utlegg og har ingen lønn og lignende som vi kan legge ned trekk i. De er også flyttet fra Sauda for flere år siden.

Eller så er disse skatteytterne, med jevne mellomrom, oppe på arbeidslisten og vi sjekker da om de har fått arbeidsgiver o.l. og vi sikrer fortsatt kravene med utlegg.

3.2 Innfordringens effektivitet

3.2.1 Vurdering av kontorets resultat pr. 31.12.2016

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P		
1		Resultat pr. 31.12.2016								Krav pr 31.12.2016							
2	Desember 2016	Restskatt		Arbg.a		F.trekk		F.skott		Restskatt p		Arbg.a		F.trekk		F.skott	
		Tot	Tot	Tot	Tot	Tot	Tot	Tot	Tot	Tot	Tot	Tot	Tot	Tot	Tot	Tot	
		innbet	innbet	innbet	innbet	innbet	innbet	innbet	innbet	innbet	innbet	innbet	innbet	innbet	innbet	innbet	
3		Innf.	person	uperson	innbet	innbet	person	uperson	Innf.	person	uperson	innbet	innbet	person	uperson		
4		Region															
5		Kommunenr:															
1135	Sauda	69,21	97,62	100,00	99,98	99,99	97,75	100,00	65,0	94,5	99,0	99,8	99,9	99,0	99,8		

Resultat pr 31.12.2016 viser at vi nådde kravene på alt bortsett fra forskuddsskatt person år 2015. Ifølge innkreivingsstatistikken pr 31.12.2016 har vi kr 484 738,- på ubetalte krav vedr.

inntektsår 2015. Der har vi to skatteytere som ikke har betalt noe og som til sammen skylder kr 360 000,- d.v.s. ca 75 % av restansen. Den ene vil vi få innbetaling fra nå i nærmeste fremtid, den andre er konkurs og vedkommende har intet til utlegg og vanskelig å få oppgjør fra.

3.2.2 Vurdering av sammenheng mellom aktivitet og resultat

Skatteoppkreveren i Sauda følger innfordringsløpet som er lagt opp i SOFIE. Vi sikrer kraven med utlegg hvis de ikke blir betalt ved forfall og beløpet er av en viss størrelse. Ellers benytter vi utleggstrekk. Bistandsanmodning blir brukt hvis nødvendig samt motregning. Tvangssalg er vi ikke ofte borti – vi hadde ingen i år 2016.

Det er heilt klart at høy aktivitet og resultater har en sammenheng i innfordringen og vi prøver hele tiden å være "tett på".

3.2.3 Omtale av spesielle forhold

Skatteoppkreveren finner grunn til å kommentere skatteregnskapets håndtering av «upersonlige skatter» Dette er en skattart som ikke skal påvirke kommunenes skatteinnngang. Men ser en for året 2016 så mangler det fordeling til Sauda kommune tilsvarende Naturressursskatten vår, ca 17 millioner kroner. Dette gi igjen et utslag på inntektsutjevningen til alle landes kommuner.

Det har ikke vært noen helt spesielle forhold i år 2016 som kan nevnes bortsett fra at vi begjærte en personlig skatteyter konkurs som skylder til sammen kr 1 300 000,- ,ekskl. påløpne renter, i restskatter og forskuddsskatter. Denne skatteyter begjærte Skatteoppkreveren konkurs i år 2016 uten at vi fikk noe oppgjør av den grunn da vedkommende har intet til utlegg m.v. En annen skatteyter som skylder til sammen kr 671 000,- i restskatter og forskuddsskatter ekskl. påløpne renter. Denne skatteyter venter på oppgjør fra ett konkursbo som vil gi midler til å betale alt, pluss at vi har tatt utlegg i skatteyters bolig.

3.2.4 Kontorets eventuelle tiltak for å bedre effektiviteten i innfordringen

Det har ikke vært noen spesielle tiltak for å bedre effektiviteten i innfordringen i år 2016.

3.3 Særnamnskompetanse

Skatteoppkreveren i Sauda benytter seg fullt ut av særnamnskompetansen og vi trur at det har stor betydning for innfordringen

4. Arbeidsgiverkontroll

4.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollen

Skatteoppkreveren i Sauda er deltaker i Haugaland Arbeidsgiverkontroll.

4.2 Planlagte og gjennomførte kontroller

Antall planlagte kontroller for 2016: 8

Som utgjør: 5,3% av totalt antall leverandører av LTO i kommunen.

Antall gjennomførte kontroller i 2015: **10**

Som utgjør: **6,3** % av totalt antall leverandører av LTO i kommunen.

4.3 Resultater fra arbeidsgiverkontrollen

Det ble avdekket beløp i 4 av kontrollen eller i 50 % av kontrollene.

4.4 Vurdering av arbeidsgiverkontrollen

Det er god aktivitet i arbeidsgiverkontrollen og antall kontroller de siste årene har vært mellom 8 -12 og det ligger godt over kravet.

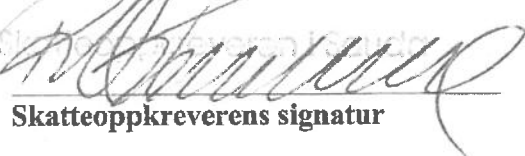
4.5 Samarbeid med andre kontrollaktører

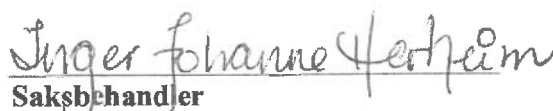
Vi hadde en personallistekontroll og da var en fra skatteoppkreverkontoret med på det.

4.6 Gjennomførte informasjonstiltak

Det er ikke sendt noe informasjon i år 2016 bortsett fra hvis firmaene henvender seg. Det har da gått i den nye A-ordningen. Ellers så blir det informert i kontrollrapportene og i sluttsamtale mellom kontrolløren og firmaet kontaktperson.

Sted/dato: Sauda, 20. januar 2017

Skatteoppkreverens signatur

Saksbehandler

Vedlegg: Årsregnskapet for 2016 - signert av skatteoppkreveren.

Forklaring til årsregnskapet

Skatteregnskapet er avlagt etter kontantprinsippet. Skatteregnskapet viser skatter og avgifter mv som er innbetalt i løpet av regnskapsåret.

Innbetalte skatter og avgifter mv er fordelt til kommunen, fylkeskommunen, folketrygden og staten (skattekreditorene), etter gjeldende fordelingstall.

Sumlinjene i årsregnskapet

- **Likvider**
Likvidene i skatteregnskapet består av bankbeholdning for skatt og eventuelt kontantbeholdning.
- **Skyldig skattekreditorene**
Fordelingsoppgjøret til skattekreditorene for desember, står som gjeld i balansen pr. 31.12. Skatteoppkreveren skal utbetale fordelingsoppgjøret til skattekreditorene senest 10. januar.

Dersom dette er et positivt beløp, har skatteoppkreveren en fordring på skattekreditorene. Skattekreditorene skal innbetale dette beløpet til skatteoppkreveren senest 20. januar.
- **Skyldig andre**
Dette beløpet består av uidentifiserte og uplasserte innbetalinger, som ikke er fordelt til skattekreditorene.
- **Udisponert resultat**
Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.
- **Innbetalte skatter og avgifter, Renter, Innfordring**
Dette beløpet er innbetalt arbeidsgiveravgift, forskuddstrekk fratrasket marginavsetning, forskuddsskatt for personlige og upersonlige skattytere, restskatt og overskytende forskudd for personlige og upersonlige skattytere, kildeskatt, samt renter og gebyrer.
- **Fordelt til skattekreditorene**
Dette er innbetalte skatter og avgifter, renter og gebyrer som er fordelt til skattekreditorene.
- **Kræv som er ufordelt**
Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.

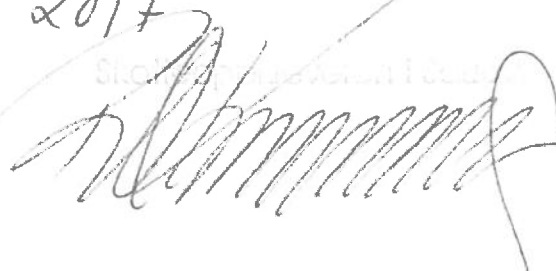
Årsregnskap - kommune - sammendrag

Uvalgskriterier: Komm nr : '1135', År : '2016', Hovedbokstype : 'k'

	Valgt år	Forrige år
Likvider	34 947 515	35 934 739
Skyldig skattekreditorene	-808 093	-728 038
Skyldig andre	41 035	-3 970
Innestående margin	-34 180 453	-35 202 730
Udisponert resultat	-4	-1
Sum	0	0
Arbeidsgiveravgift	-61 903 143	-57 628 082
Kildeskatt mv - 100% stat	0	0
Personlige skatteyttere	-376 499 520	-390 070 346
Upersonlige skatteyttere	25 886 600	-144 524 239
Renter	8 933 144	-6 577 419
Innfordring	9 662	12 622
Sum	-403 573 256	-598 787 464
Fordelt til Folketrygden - arbeidsgiveravgift	61 903 140	57 628 081
Fordelt til Folketrygden - medlemsavgift	107 116 800	110 866 595
Fordelt til Fylkeskommunen	24 133 644	28 629 244
Fordelt til kommunen	112 299 213	134 334 030
Fordelt til Staten	98 172 071	267 533 479
Krav som er ufordelt	3	1
Videresending plassering mellom kommuner	-51 415	-3 966
Sum	403 573 256	598 787 464
Sum totalt	0	0

20/1 2017

Stor-Ottar kommune

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

TILSYNSRAPPORT

Kommunen som barnehagemynde, jf. barnehagelova § 8

- Kommunen si godkjenning av barnehagar, jf. barnehagelova § 10
- Kommunen sitt tilsyn med barnehagane, jf. barnehagelova § 16.

Sauda kommune

Stavanger 21. november 2016
2016/7550

Innhald

1 Innleiing	3
2 Om tilsynet med Sauda kommune	3
2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med kommunen som barnehagemynde	3
2.2 Tema for tilsynet	3
2.3 Føremålet med tilsynet	4
2.4 Om gjennomføringa av tilsynet	4
3. Kommunen sin bruk av rettleiing og tilsyn med barnehagane	4
3.1 Rettslege krav	4
3.2 Fylkesmannen sine undersøkingar og vurderingar	5
3.3 Fylkesmannen sin konklusjon	10
4. Kommunen si godkjenning av barnehagar	10
4.1 Rettslege krav	10
4.2 Fylkesmannen sine undersøkingar og vurderingar	10
4.3 Fylkesmannen sin konklusjon	13
5. Avslutning av tilsyn	14

1 Innleiing

Fylkesmannen har i perioden frå 15. juni 2016 til dags dato gjennomført tilsyn med kommunen som barnehagemynde i Sauda kommune.

Førebels tilsynsrapport blei sendt kommunen 17. oktober 2016. Kommunen har rett til å kommentere rapporten, jf. forvaltningslova § 16, og Sauda kommune hadde frist til 4. november for slik kommentar. Sluttmøtet var avtalt til 19. oktober, men er på grunn av sjukdom flytta til 24. november.

Sauda kommune har ikkje gitt kommentarar til førebels tilsynsrapport, men har sendt inn ny dokumentasjon som viser ny praksis ved stadlege tilsyn i dei fire barnehagane, gjennomført frå 27. – 30. september. Kommunen har også sendt ny rutine for godkjenning av barnehagar i kommunen.

Den nye dokumentasjonen har ført til at Fylkesmannen ikkje opprettheld varselet om pålegg om retting etter § 10 i barnehagelova. Tilsynet blir såleis avslutta med denne rapporten.

2 Om tilsynet med Sauda kommune

2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med kommunen som barnehagemynde

Fylkesmannen fører tilsyn med kommunen som barnehagemynde, jf. barnehagelova § 9 andre ledd. Fylkesmannen sitt tilsyn med kommunen som barnehagemynde er tilsyn med det lovpålagde, jf. kommunelova § 60 b.

Fylkesmannen sitt tilsyn med kommunen som barnehagemynde er utøving av mynde og skjer i samsvar med reglane for dette i forvaltningsretten. Tilsynet skal vere prega av openheit og likebehandling, og det skal kunne etterprøvast og vere effektivt.

I dei tilfella der Fylkesmannen konkluderer med at eit rettsleg krav ikkje er oppfylt, blir dette sett på som brot på regelverket, uavhengig av om det er barnehagelova eller forskrifter fastsette i medhald av lova som er brotne.

2.2 Tema for tilsynet

Det er gjennomført tilsyn med Sauda kommune med hovudtemaet kommunen som barnehagemynde, jf. barnehagelova § 8 første ledd, og områda:

- kommunen sitt tilsyn med barnehagane, jf. barnehagelova § 16
- kommunen si godkjenning av barnehagar, jf. barnehagelova § 10.

Kommunen er lokal barnehagemynde og skal gi rettleiing og sjå til at barnehagane blir drivne etter gjeldande regelverk. Dette følgjer av barnehagelova § 8. Kommunen skal ved hjelp av virkemidla godkjenning, rettleiing og tilsyn sjå til at drifta er i samsvar med barnehagelova. I dette tilsynet er det kommunen si handtering av rolla som barnehagemynde og bruk av virkemidla som er vurdert.

Kommunen vil vere adressat for eventuelle pålegg om retting i samsvar med barnehagelova § 9 andre ledd, jf. kommunelova kap. 10 A.

2.3 Føremålet med tilsynet

Føremålet med tilsynet er å setje søkjelys på kommunen sitt overordna ansvar for å sikre at kommunen som barnehagemynde ivaretar reglar og plikter som er fastsette i regelverket.

Gjennom denne kontrollen skal eventuell praksis i strid med lov og regelverk avdekkast. Pålegg om endring skal føre til at slike forhold blir retta opp.

At kommunen tar ansvar for plikter som er fastsette i regelverket, er med på å sikre at barnehagane blir drivne etter lova. Dette gjeld også lovkrav knytte til kvaliteten i barnehagetilbodet.

2.4 Om gjennomføringa av tilsynet

Tilsyn med Sauda kommune blei opna gjennom brev 15. juni 2016. Med heimel i kommunelova § 60 c blei kommunen pålagd å leggje fram dokumentasjon for Fylkesmannen.

Fylkesmannen sine vurderingar og konklusjonar er baserte på skriftleg dokumentasjon og opplysningar frå intervju.

Oversyn over dokument som inngår i dokumentasjonsgrunnlaget for tilsynet, ligg ved denne rapporten.

Fylkesmannen gjennomførte opningsmøte og intervju den 8. september. Rådmann, kommunalsjef oppvekst og kultur og fire styrarar blei intervjuet.

3. Kommunen sin bruk av rettleiing og tilsyn med barnehagane

3.1 Rettslege krav

Det følgjer av barnehagelova § 8 første ledd at kommunen som barnehagemynde skal rettleie og sjå til at barnehagane driv i samsvar med gjeldande regelverk. Barnehagelova § 16 gir barnehagemynden heimel til å føre tilsyn med barnehagane.

For at kommunen som barnehagemynde skal kunne utøve oppgåva si, er det ein føresetnad at kommunen har nok informasjon og kunnskap om barnehagane. Denne kunnskapen må gi grunnlag for å vurdere behovet for rettleiing og tilsyn, og desse virkemidla må sjåast i samanheng.

Barnehagemynden må gjennomføre rettleiing og tilsyn med barnehagane som svarar til behovet. Dette stiller igjen krav til at kommunen som barnehagemynde må ha nok og eigna informasjon om barnehagane til å vurdere behovet for rettleiing og tilsyn. Vidare må barnehagemynden ha eit overordna kjennskap til barnehageeigar sine plikter i barnehagelova med forskrifter.

Barnehagemynden skal sjå til at barnehagane blir drivne etter gjeldande regelverk. Dette føreset at rettleiing og tilsyn er baserte på rett forståing av krava i barnehagelova.

Tilsyn med barnehagane etter barnehagelova er utøving av offentlig mynde og må følge forvaltningslova sine krav til saksbehandling, jf. forvaltningslova § 16 og kapittel V. Dette inneber at krava til enkeltvedtak må følgjast, mellom anna krav til skriftleg vedtak, grunngiving og klagerett.

3.2 Fylkesmannen sine undersøkingar og vurderingar

Barnehagelova § 8 første ledd stadfester plikta til å gi rettleiing og er ein overordna regel som plasserer ansvaret kommunen har som barnehagemynde. Fylkesmannen vurderer her kommunen si handtering av denne rolla.

Sauda kommune har fire barnehagar, tre kommunale og ein privat. Barnehagane er organiserte under kommunalsjef for oppvekst og kultur. Kommunalsjefen er ein av fire kommunalsjefar som inngår i rådmannen si leiargruppe.

Kommunalsjefen er næraste overordna til styrarane i dei kommunale barnehagane.

Etter kommunelova § 6 er det kommunestyret som har heimel til å fatte vedtak. Denne mynden kan delegerast vidare til administrasjonssjefen/rådmannen, som eventuelt kan delegere vidare til sine underordna. For at kommunen som barnehagemynde skal kunne fatte gyldige vedtak om godkjenning av barnehagar og gyldige vedtak om pålegg om retting i tilsyn, må det ligge føre gyldig delegering frå kommunestyret.

I delegeringsreglementet for Sauda kommune (vedtatt 22. juni 2011, oppdatert 01.07.2013) er rådmannen gitt mynde til å utøve dei oppgåvene som er lagde til kommunen etter barnehagelova. I intervju går det fram at kommunalsjefen munnleg er vidaredelegert mynde på barnehageområdet. Vedtak er som regel underteikna av rådmannen, men både rådmann og kommunalsjef kan signere vedtak. Dette er drøfta og klargjort mellom dei.

Det går fram av intervju at nemninga barnehagemynde i liten grad blir brukt, men at rolla kommunen har som barnehagemynde, er kjend.

Innhenting av informasjon og risikovurdering

Barnehagemynden må ha nok og eigna informasjon for å kunne sjå til at barnehageeigar oppfyller sine eigarplikter etter barnehagelova og driv barnehagen etter krava i regelverket. Barnehagemynden har mange kjelder som gir relevant informasjon om barnehagane: årsrapportering i Basil, vedtekter, årsplanar, årsrekneskap, klagesaker, bekymringsmeldingar, oppslag i media, møteverksemd og anna kontakt med barnehagane og barnehageeigarane.

Sauda kommune er ein relativt liten og oversikteleg kommune, der det er jamleg kontakt mellom kommunalsjef og barnehagane gjennom månadlege styrarmøte, telefonkontakt og rapporteringsrutinar. I intervju er det vist til at det særleg er styrarmøta som gir kommunen som barnehagemynde god og jamleg informasjon om korleis barnehagane driv i høve til regelverket. Kommunen har utarbeidd eit årshjul for kontroll og tilsyn med barnehagane, der det går fram kva barnehagane skal rapportere om, tidspunkt og ansvar. Kommunen har også eit elektronisk system, Compilo, som skal samle dokumentasjon og sikre at organisasjonen har oppdaterte lovpålagde prosedyrar. Gjennom dette rapporteringssystemet får

barnehagemynden informasjon om korleis barnehagane (dei kommunale) følgjer prosedyrane. I intervju går det fram at dette systemet ikkje er tatt i bruk fullt ut, at prosedyrane ikkje er å jour, men at det vil bli arbeidd med å oppdatere systemet.

Intervju stadfestar at kommunen som barnehagemynde gjer vurderingar av situasjonen i den enkelte barnehagen og set i verk tiltak der det er påkravd.

Etter Fylkesmannen si vurdering har kommunen som barnehagemynde god informasjon og tilstrekkeleg kunnskap om korleis barnehagane oppfyller pliktene sine etter barnehagelova. Kommunen bruker denne kunnskapen til å vurdere behov for oppfølging, rettleiing og tilsyn med barnehagane.

Ein føresetnad for å kunne foreta risikovurderingar, er at kommunen som barnehagemynde har oversikt over eigarpliktene i barnehagelova og korrekt forståing av lova sine reglar og krav. På bakgrunn av den dokumentasjonen som er lagd fram i tilsynet, er det Fylkesmannen si vurdering at barnehagemynden har oversyn over barnehageeigar sine plikter etter barnehagelova.

Informasjon og rettleiing til barnehagane

Rettleiing til barnehagane inneber at barnehagemynden gir informasjon og rettleiing om dei pliktene barnehageeigarane har etter barnehagelova med forskrifter. Rettleiing skal vere frivillig for barnehageeigar.

Kommunen sitt årshjul for kontroll og tilsyn med barnehagane gir barnehageeigarane god informasjon om kva rutinar som gjeld. Kommunen har også utarbeidd fleire planar og oversyn knytte til ansvar og oppgåver for barnehagane:

- Årsplan for administrative oppgåver i barnehagane i Sauda kommune
- Oppfølging av barnehagelova
- Oversyn over aktuelle styringsdokument og ansvarsfordeling
- Oppfølging av rammeplanen, tema, sjekkpunkt, ansvarleg, utført

I dokumentasjonen frå kommunen er det kopi av saklister for styrarmøta og referat. Her går det fram at ulike saker er løfta fram og drøfta, både av pedagogisk og organisatorisk art. Gjennom intervju går det også fram at styrarane i stor grad gir råd og rettleiing til kvarandre. Kommunen har ikkje tilsette med barnehagefagleg kompetanse i administrasjonen. Det er derfor vist til at kommunalsjef og styrarane støttar seg til kvarandre og er i dialog for å sikre at rett rettleiing blir gitt.

Etter Fylkesmannen si vurdering gir kommunen oppfølging og rettleiing til barnehagane i tråd med kjennskapen til barnehagane og etter vurderingar av barnehagane sine behov. Vidare er det, etter den informasjonen vi har mottatt i tilsynet, vår vurdering at rettleiinga som blir gitt, er basert på korrekt forståing av barnehagelova, jf. § 8 i barnehagelova.

Tilsyn med barnehagane

Sauda kommune har lagt fram desse dokumenta i samband med tilsyn av barnehagane:

- Plan for kontroll og tilsyn med barnehagane i Sauda kommune, med:
 - Informasjon om tilsyn med barnehagar
 - Skjema for innhenting av informasjon frå barnehagane i samband med tilsyn.
- Eigars/styrars eigenvurdering av barnehagen (vedlegg til årsmelding fom 2016)
- Varsel om tilsyn i Brakamoen barnehage 23.08.2016.
- Eksempel på varsel om umelt tilsyn med alle barnehagar – bruk av tildelte midlar til barn med nedsett funksjonsevne (frå 2015)
- Rapportar frå tilsyn i Leabøen, Rustå og Brakamoen barnehage i 2015
- Varsel om tilsyn med barnehagane i mars 2014
- Rapport frå tilsyn i Veslefrikk barnehage 26.03.2014
- Tilbakemelding frå Veslefrikk barnehage 14.11.2014
- Førebelse tilsynsrapportar for gjennomførte tilsyn september 2016

Fylkesmannen har fått kopi av varsel om tilsyn som er sendt til barnehagane i 2014. Her går det fram at tilsynet skal utførast for å kontrollere at barnehagen vert driven i samsvar med barnehagelova, rammeplanen, forskrift om tryggleik på leikeplassen, forskrift om miljøretta helsevern, lov om brannvern og lov om produktkontroll. I varselet er det informert om at rådmannen har utnemnt leiar for Helsesenteret til å ta del i tilsynet saman med barnehagefagleg rådgivar. Av intervjuet går det fram at tilsynet i 2014 blei gjennomført av kommunalsjef oppvekst og kultur saman med ein styrar. Styrar i den private barnehagen deltok i tilsyna med dei kommunale barnehagane, styrar i ein av dei kommunale barnehagane deltok i tilsynet med den private barnehagen.

Vi har fått kopi av rapport frå tilsynet i Veslefrikk barnehage 26. mars 2014. Her går det fram at tilsynet hadde fokus på to område: korleis barnehagen ivaretar barn med enkeltvedtak (om enkeltvedtak og individuell opplæringsplan er i samsvar med sakkyndig utredning frå PPT) og generell tryggleik og drift i barnehagen. Det er ikkje avdekt avvik eller gitt merknader knytte til det første området. Under det andre området blei det avdekt tre avvik og gitt fire merknader, desse er knytte til tryggleik og drift i barnehagen. Rapporten er levert av kommunalsjef oppvekst og kultur og den styraren som deltok. Det blei gitt ein frist på 3 månader for å utbetre forholda. Barnehagen gav skriftleg tilbakemelding om korleis avvika og merknadene blei følgde opp.

Fylkesmannen vil påpeike at tilsynet i 2014 går ut over tilsyn etter eigarpliktene i barnehagelova. Kommunen som barnehagemynde har berre mynde til å sjå til at regelverk etter barnehagelova blir følgt, ikkje etter anna regelverk. Av dokumentasjonen går det fram at tilsette med kompetanse og mynde etter anna lovverk, ikkje deltok i tilsynet.

Tilsynet med tre av barnehagane i 2015 hadde som mål å vurdere om tildelte midlar til barn med nedsett funksjonsevne blei brukte etter føresetnadene. Tilsynet blei gjennomført av kommunalsjefen og spesialpedagog frå PPT. Det blei gjennomført intervju med styrarar,

pedagogar og avdelingsleiarar. Det er utarbeidd skriftlege rapportar etter tilsyna med grunngiving og konklusjonar. Det blei gitt merknad til ein av barnehagane om at barnehagen må «spissa» bruken av midla mot dei barna det er søkt midlar til. I den private barnehagen blei det avdekt at barnehagen ikkje har system ved søknad om midlar til barn med nedsett funksjonsevne, og at tildelte midlar i 2014/2015 ikkje blei nytta i samsvar med søknaden. Barnehagen har gitt tilbakemelding om at dei ikkje er samde i dei avdekte avvika. Dei meiner at dei har rutinar for korleis dei arbeider med barna, men viser til at dei ikkje har fått skriftleg tildeling av midla som svar på søknaden. Dei har derfor ikkje sett i verk tiltak (ekstrahjelp) eller søkt om refusjon/ressursar. Kommunen som tilsynsmynde har vurdert tilbakemeldinga frå barnehagen og har konkludert med at den ikkje vil endre på konklusjon eller avvik. Forholda i barnehagen vil bli retta opp ved nytt barnehageår.

Fylkesmannen har tidlegare i år hatt kontakt med Sauda kommune med råd og rettleiing om tilsynet i 2015. Etter vår vurdering er dette tilsynet ikkje eit tilsyn med eigarpliktene i barnehagelova, men kontroll med om barnehagane har nytta tildelte midlar etter føresetnadene. Kommunen har ikkje varsla tilsynet med heimel i barnehagelova. Vi har informert om at kommunen sjølv sagt kan ha kontrollrutinar for å sikre at tildelte midlar blir nytta som føresett, men må nytte andre måtar enn tilsyn dersom kontrollområdet ikkje har heimel i barnehagelova. Vår vurdering er at kommunen no har ei korrekt forståing av skiljet mellom slike kontrollar og tilsyn etter barnehagelova.

Vi ser av tilsyna frå 2014 og 2015 at kommunen har utarbeidd skriftlege rapportar med grunngiving og konklusjonar med avvik og merknader. Men det er ikkje opplyst om kvar avvika er heimla, og rapportane er ikkje gitt som enkeltvedtak med informasjon om klagerett, innsynsrett til dokumentasjon og høve til å be om utsett iverksetting. Barnehagen er gitt ein frist for å gi tilbakemelding om korleis forholdet er retta, og det går fram av dokumentasjonen at dette blir gjort. Det går ikkje fram korleis barnehagemyndene avsluttar tilsyna.

I intervju går det fram at tilsyna frå 2014 og 2015 ikkje gir eit korrekt bilde av korleis kommunen vil gjennomføre tilsyn i år. Det er vist til at planen for kontroll og tilsyn er ny, og at delar av tilsynet skjer kontinuerleg på bakgrunn av skriftlege meldingar og rapporteringar. Etter planen skal det gjennomførast eit meldt tilsyn med barnehagane anna kvart år, og det er vist til at temaet skal ha fokus på pedagogisk innhald i barnehagen.

Sauda kommune har gjennomført stadlege tilsyn med dei fire barnehagane etter at Fylkesmannen hadde opningsmøte og intervju i kommunen. Vi har fått kopi av varsel om tilsyn i Brakamoen barnehage, og vi har forstått det slik at dei andre barnehagane også har fått same varselet. I varselet er tema for tilsynet oppgitt: barnehagelova § 2 om barnehagen sitt innhald, med fokus på barnehagen sin pedagogiske årsplan med hovudvekt på felles satsingsområde i barnehagane i kommunen. Tilsynet vil også ha fokus på barna sin medverknad. Det er ikkje oppgitt heimel i barnehagelova for barn sin rett til medverknad. Barnehagen er beden om å sende inn årsplan for 2016/17, utfylt spørjeskjema for tilsyn og eventuelle andre dokument som støttar opp om barnehagen sitt arbeid på områda.

Kommunen har inngått eit samarbeid med Tysvær kommune, og barnehagesjefen frå Tysvær deltok i tilsyna saman med kommunalsjefen i Sauda. Dei er i tilsynsrapportane omtala som

tilsynsnemnda. Fylkesmannen har fått kopi av utfylte spørjeskjema frå barnehagane og kopi av førebelse tilsynsrapportar. Det går fram at det i tilsyna er gjennomført intervju med styrar, pedagogisk leiar og fagarbeidar/assistent, og at desse også deltok i eit møte med oppsummering av tilsynet same dag.

Rapportane gir i innleiinga informasjon om at dei førebelse tilsynsrapportane er eit førehandsvarsel etter forvaltningslova § 16. Fylkesmannen vil gjere merksam på at det ikkje er eit krav om å gi førehandsvarsel der det ikkje blir gitt varsel eller vedtak om pålegg om retting av ulovlege forhold. Eit førehandsvarsel etter forvaltningslova § 16 skal givast for at ein part skal få høve til å uttale seg innan ein frist før vedtak skal fattast. Vi vil likevel gi støtte til den praksis som no blir etablert ved at barnehagane får ein førebels rapport, slik at eventuelle feil og misforståingar kan rettast opp.

Rapportane har ein gjennomgang av barnehagane sitt arbeid med tilsynsområda i barnehagelova §§ 2 og 3 og tilsynsnemnda sine vurderingar og konklusjonar. Det er ikkje avdekte avvik eller varsla vedtak om pålegg i dei førebelse tilsynsrapportane. Rapportane konkluderer med at barnehagane sitt arbeid med innhald med hovudvekt på utarbeiding av pedagogisk årsplan og barnehagane sitt arbeid med barna si medverking, ikkje er i strid med lova. Ingen av barnehagane har fått merknader til det utfylte tilsynsskjemaet.

Etter vår vurdering gir rapportane ei god vurdering av barnehagane sitt arbeid opp mot tilsynstema, og med det ei god skriftleg tilbakemelding til barnehageeigar. Dette er i samsvar med barnehagelova §§ 8 og 16 og dei ulovfesta prinsippa om forsvarleg saksbehandling og god forvaltningsskikk. Vi viser til rettleiingsmateriellet frå Utdanningsdirektoratet punkt 4.4 og 4.5. Her er det vist til at barnehagemynden må vurdere og konkludere med om praksis er i tråd med regelverket eller ikkje når det gjeld tema for tilsyn, og vurdere barnehagen sin praksis opp mot dei aktuelle krava i barnehagelova. Det går vidare fram at barnehagemynden må formidle sine vurderingar og konklusjonar skriftleg til barnehageeigaren, dette gjeld også der det ikkje er avdekka brot på regelverk.

Tilsynsrapportane avsluttar med tilsynsnemnda sine forslag til forbetringar, og barnehagane er bedne om å gi ei kort tilbakemelding innan 15.12.2016 om korleis dei vil arbeide med forslaga til forbetringar. I kontakt med kommunen har vi fått opplyst at tilsynsnemnda vil ha slutt møte med kvar barnehage og utarbeide endeleg rapport etter at desse er gjennomførte.

Vi gjer merksam på at det ikkje er ei plikt for barnehagane til å gi tilbakemelding til kommunen om korleis dei vil arbeide med forslaga til forbetringar så lenge dette ikkje gjeld tilbakemelding om retting av pålegg. Det er ikkje avdekka brot på regelverket, og rettleiing og vidare samarbeid mellom barnehagemynde og barnehageeigar på forbettringsområda er såleis frivillig for barnehageeigar.

Etter Fylkesmannen si vurdering er Sauda kommune sine gjennomførte tilsyn i 2016 kontroll med om barnehageeigar oppfyller dei utvalde eigarpliktene i barnehagelova med forskrifter og i samsvar med gjeldande regelverk. Tilsyna er ikkje avslutta. I kontakt med kommunen har vi forstått at tilsyna vil bli avslutta med dei endelege rapportane.

Med den tilbakemeldinga som er gitt i denne rapporten om tilsyna i 2014 og 2015, og på bakgrunn av den kontakten og rettleiinga vi har hatt med kommunen, er det vår vurdering at Sauda kommune er kjend med kva krav som gjeld for saksbehandlinga når det blir avdekte brot på regelverk og fatta vedtak med pålegg om retting, vidare kva krav som gjeld for kommunen si oppfølging etter tilsyn.

3.3 Fylkesmannen sin konklusjon

Sauda kommune påser gjennom rettleiing og tilsyn at barnehagane i kommunen driv i samsvar med gjeldande regelverk.

4. Kommunen si godkjenning av barnehagar

4.1 Rettslege krav

Det rettslege utgangspunktet for Fylkesmannen sin kontroll med kommunen si godkjenning av barnehagane er å finne i barnehagelova § 10.

Kommunen som barnehagemynde avgjer søknader om godkjenning av barnehagar. Kommunen skal gi si godkjenning etter ei vurdering av om barnehagen er eigna etter barnehagelova sine reglar om føremål og innhald.

Reglane medfører ei rekke krav til vurderingar frå kommunen si side før vedtak om godkjenning kan fattast. Krava er å finne i barnehagelova §§ 1 og 2, jf. rammeplan og forskrifter til barnehagelova, i tillegg til merknadar knytte til § 10. Alle barnehagar skal vere godkjende før drifta kan settast i gang, jf. § 6 andre ledd i barnehagelova.

I tillegg til dei krava som følgjer av barnehagelova, gir forvaltningslova og ulovfesta forvaltningsprinsipp krav til saksbehandlinga. Mellom anna må saksbehandlinga føre til lik behandling mellom private og kommunale barnehagar.

Vilkår stilte av anna mynde skal vere klarlagde før barnehagemyndene kan gi endeleg godkjenning. Dette inneber at uttale frå lokale faginstansar som plan- og bygningsetat, branntilsyn, helsemynde, osv., skal ligge føre før vedtak om godkjenning etter barnehagelova kan fattast.

Kommunen si avgjerd om godkjenning av barnehagar krev enkeltvedtak etter reglane i forvaltningslova. Det er mellom anna krav til skriftleg vedtak, opplysningar om retten til å klage, forsvarleg saksutgreiing og grunngjeving.

4.2 Fylkesmannen sine undersøkingar og vurderingar

Fylkesmannen sitt tilsyn på dette området har tatt utgangspunkt i innsend rutine for godkjenning av barnehagar og dokumentasjon frå dei siste godkjenningane kommunen har gitt.

Kommunen har utarbeidd ein *Rutine for godkjenning av barnehagar i Sauda kommune (Januar 2015)*. Her går det fram at delegasjonsreglementet i Sauda kommune har gitt rådmannen ved kommunalsjef mynde til å godkjenne barnehagar i kommunen. Rutinen gir

informasjon om prosedyrar og reglar som gjeld ved søknad om etablering og godkjenning av barnehage, kva rolle kommunen har som barnehagemynde og kva andre mynde som er aktuelle i samband med søknad og godkjenning av barnehagar. Det går fram at kommunen skal gi ei konkret vurdering av om barnehagen er eigna i medhald til krava stilt i §§ 1 og 2 i barnehagelova om føremål og pedagogisk innhald. Det er vidare vist til kva vurderingar kommunen som barnehagemynde skal gjere etter barnehagelova: vurdere lokale og uteområde, arealutnytting/leike- og opphaldsareal, bemanningsplan, vedtekter, politiattest, eventuelt sette vilkår for godkjenning og gir informasjon om godkjenning av familiebarnehagar og opne barnehagar. Det er også informasjon om kva kontakt og rettleiing kommunen kan gi, kva søknaden om godkjenning må innehalde, kva vedtaket om godkjenning skal innehalde og opplysningar om høve til å klage.

Til kommunen sin rutine er det utarbeidd ei sjekkliste som viser dei ulike fasane i godkjenningsarbeidet. Lista er delt inn i rettleiingsfasen, utredningsfasen og godkjenningsfasen, og gir oversyn over ulike tiltak i prosessen og kva reglar i barnehagelova som set krav til kommunen sine oppgåver og vurderingar.

Sjekklista inneheld ein eigen prosedyre for godkjenning av barnehagar der Sauda kommune er eigar. Prosedyren inneheld dei same fasane, men omhandlar andre tiltak. Vi forstår denne prosedyren som ei påminning om informasjon og samarbeid med viktige faginstansar, om etablering av styringsgruppe og referansegruppe, og om at kommunen gjer ei avklaring om rolla som eigar og mynde. Det går ikkje fram at det er stilt andre krav etter barnehagelova til eigne barnehagar. Prosessen for godkjenning av barnehagar i Sauda kommune gir, etter Fylkesmannen si vurdering, grunnlag for lik behandling av kommunale og private barnehagar.

Etter Fylkesmannen si vurdering gir rutinane god informasjon til søkjarar, og kommunen legg opp til tett samarbeid og rettleiing slik barnehagelova krev av kommunen som barnehage- og godkjenningsmynde i §§ 8 og 10. Rutinane gir etter vår vurdering også eit bilete av at kommunen har oversikt over kva ansvar den har ved godkjenning av barnehagar og kva reglar som gjeld. Vi vil likevel peike på følgjande som er omtalt i rutinane:

Bemanningsplan – rutinane krev ein bemanningsplan som mellom anna skal innehalde dei tilsette sitt namn, tilsettingsdato og om politiattest er levert. Fylkesmannen vil presisere at dette ikkje er eit krav i barnehagelova. Bemanningsplanen skal vise om bemanninga er tilstrekkeleg når det gjeld pedagogisk bemanning og tilstrekkeleg/forsvarleg når det gjeld talet på barn og barna sin alder. Det barnehagen sin eigar som er ansvarleg for at personale leverer politiattest. Vedtak om godkjenning av barnehagar kan fattast før det er tilsett personale.

Stega mot godkjenningsvedtak – det er i rutinen informert om at det ikkje vil bli gitt vedtak om godkjenning før alle involverte partar i godkjenninga har gitt sitt fråsegn og før alle pålegg gitt i medhald av anna regelverk, er retta og eventuelle avvik er lukka. Fylkesmannen vil presisere at barnehagelova krev at godkjenningsmynden må vere kjend med kva vilkår anna mynde har stilt før godkjenning kan givast, det er ikkje eit krav om at alle vilkåra må vere innfridde. Vedtak om godkjenning kan fattast under føresetnad av at eventuelle vilkår frå

anna mynde er innfridde før barnehagen blir opna, eller innan den fristen anna mynde har sett.

Vidare er det i punktet *Stega mot godkjenningsvedtak* opplyst om at det skal gå fram av vedtaket kva aldersgruppe barnehagen skal godkjennast for. Fylkesmannen gjer merksam på at kommunen som barnehagemynden kan sette vilkår for drifta i medhald av barnehagelova § 10 andre ledd når det gjeld talet på barn, barna sin alder og opphaldstid. Det er berre når det er sett vilkår om barna sin alder at dette må takast med i godkjenningsvedtaket.

Barnehagelova § 10 set krav om at barnehagar skal godkjennast ved etablering, og også ved påbygg eller endringar i arealbruk. Dette er ikkje omtalt i Sauda kommune sin rutine, men det går fram av dei innsende godkjenningsvedtaka at kommunen har ein praksis i samsvar med desse krava.

I dokumentasjonen frå Sauda kommune er det kopi av vedtak om godkjenning etter barnehagelova for desse barnehagane:

- Godkjenning av Veslefrikk barnehage 06.09.2016
- Ny godkjenning av Leabøen barnehage 25.02.2014
- Svar på søknad om utvida leik- og opphaldsareal Brakamoen barnehage 09.12.2013

Vedtaket om godkjenning av Brakamoen barnehage frå 2013 gjeld utviding av leike- og opphaldsarealet i samband med endra bygningsmasse og omdisponering av rom. I saka er det gjort greie for endringane og dei vurderingane barnehagemynden gjer. Vedtaket fastset det nye leike- og opphaldsarealet. I vedtaket er det sett eit vilkår om at barnehagen må få godkjenning etter forskrifta om miljøretta helsevern innan ein gitt frist. Kommunen ber om tilbakemelding frå barnehagen om dette. Det går ikkje fram av saka når det utvida arealet er tatt i bruk.

Godkjenninga av Leabøen barnehage frå 2014 gjeld ny godkjenning etter ombygging/utviding. Søknaden er underteikna av styrar, og er datert same dato som vedtaket om godkjenning er fatta. Saka gjer greie for utvidinga, og gir ei vurdering av at dei nye lokala er eigna for barnehagedrift etter krava i barnehagelova § 10. Det er vist til at barnehagen er godkjent av helsemynde, brannvesenet og arbeidstilsynet. Vedtaket fastset det nye leike- og opphaldsarealet. Det går ikkje fram av dokumentasjonen når det utvida arealet er tatt i bruk.

Godkjenninga av «nye» Veslefrikk barnehage gjeld godkjenning av nytt bygg som blei tatt i bruk 1. august 2016. Søknaden om godkjenning frå styrar er underteikna 01.09.2016, vedtaket om godkjenning er frå 06.09.2016. Vedtaket viser til §§ 6 og 10 i barnehagelova, og fastset leike- og opphaldsarealet. Utgreiinga omtalar mellom anna fakta om lokala, uteområde, bemanninga og tilhøva for barna når det gjeld omsynet til barna sin alder, funksjonsnivå, behovet for kroppsleg utfordring, leik, læring og omsorg. Det er vist til §§ 1 og 2 i barnehagelova. Det er sett vilkår ved godkjenninga som gjeld tidsfristar for styrar om å gi melding når alle tilsette har levert politiattest, når ferdigattest frå arbeidstilsynet er på plass og når barnehagen er godkjent etter forskrifta om miljøretta helsevern.

Saksutgreiingane til godkjenningsvedtaka frå Sauda kommune gir oversyn/gjennomgang av faktiske forhold og ei vurdering av om barnehagane er eigna etter §§ 1 og 2 i barnehagelova. Utgreiingane inneheld omtale av inne- og uteområde og om det er utforma slik at det fremjar barn sine behov for kroppsleg aktivitet. Det er opplyst om det rettslege grunnlaget for vedtaket, høve til å klage og kommunen sine vurderingar og konklusjonar. Etter Fylkesmannen si vurdering er saksutgreiing og vedtak i samsvar med dei krava som er sette i barnehagelova og forvaltningslova. Vår vurdering er at kommunen gjer dei undersøkingane og vurderingane av drifta, lokala og uteområdet som regelverket krev. Vi viser her særleg til godkjenninga av Veslefrikk barnehage frå 2016.

Kommunen skal innhente nødvendige godkjenningar eller fråsegner frå andre faginstansar før barnehagen kan opne. Dokumentasjon og intervju stadfestar at Sauda kommune i løpet av godkjenningsprosessen har tett kontakt med dei andre faginstansane og kontrollerer at vilkår sette av desse, er klarlagde. Men intervju viser at kommunen i arbeidet med å godkjenne barnehagar, ventar til krav frå anna mynde er innfridde. Vi viser til godkjenninga av Veslefrikk barnehage datert 06.09.2016, som er gitt etter opninga i august 2016. Denne praksisen er ikkje i tråd med regelverket. Kommunen må etablere ein praksis som sikrar at vedtak om godkjenningar etter barnehagelova blir gitt før barnehagar opnar. Uttale og eventuelle vilkår stilte av anna mynde skal vere klarlagde før godkjenning kan givast av barnehagemyndnen, men det er ikkje eit krav at alle vilkåra må vere oppfylte av barnehageeigar.

Fylkesmannen har etter førebels rapport mottatt justert rutine for godkjenning av barnehagar i kommunen. I rutinane er det no presisert at barnehagar **skal** godkjennast av kommunen **før** oppstart. Vidare er det føreteke endringar og presiseringar under punktet om *Bemanningsplan* og om tidspunkt for vedtak og vilkår stilt av anna mynde under punktet om *Stega mot godkjenningsvedtak*.

Etter vår vurdering er rutinane no i tråd med dei reglane som gjeld for godkjenning av barnehagar. Sauda kommune har ikkje dokumentert ny praksis. Vår vurdering er likevel at Sauda kommune no har ei lovforståing i samsvar med krava i regelverket slik at praksis vidare vil vere etter desse.

4.3 Fylkesmannen sin konklusjon

Sauda kommune sin praksis ved godkjenning av barnehagar er, etter dei endringane som er gjorde, ikkje i strid med barnehagelova § 10.

5. Avslutning av tilsyn

Varsel om pålegg om retting av brot på regelverk avdekte under tilsynet blir ikkje oppretthalde av Fylkesmannen. Kommunen har sendt dokumentasjon som sannsynleggjer at brot på regelverket er retta.

Tilsynet blir med dette avslutta.

Stavanger 21. november 2016

Liv Svendal
tilsynsleiar/seniorrådgivar

Jorunn Helland
rådgivar

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Kommunane i Rogaland
Rogaland fylkeskommune

Dykkar ref.:

Vår dato: 20.12.2016
Vår ref.: 2016/14826
Arkivnr.: 321

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS

Mottatt dato: 02.01.17

Journalført: 17/01/17

Arkivkode: 216

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Informasjon om statlege tilsyn med kommunane og fylkeskommunen i Rogaland i 2017

Fylkesmannen i Rogaland har samordna planlagde tilsyn med kommunane og fylkeskommunen med Arbeidstilsynet, Mattilsynet, Arkivverket og Kartverket. I tillegg har Fylkesmannen samordna eigen tilsynsaktivitet med planlagde forvaltningsrevisjonar i kommunane. Vi har også vore i kontakt med Direktoratet for Samfunnsikkerhet og Beredskap (DSB) om tilsynsplanane deira for 2017.

Vi har utarbeidd eit oversyn over Fylkesmannen sine planlagde tilsyn i 2017 fordelt på kommunar (sjå vedlegg). Arkivverket, Kartverket og Mattilsynet har ikkje plukka ut kva kommunar som vil få planlagde tilsyn ennå, og er derfor ikkje med i oversynet. Sjølv om ikkje alle tilsyna er planlagde ennå, vil vi så langt som råd er, sørge for at belastninga ved tilsyn ikkje skal vere for stor for den einskilde kommunen.

Arbeidstilsynet skal i 2017 framleis ha eit særleg fokus på arbeidslivskriminalitet og dei utfordringane dette fører med seg i arbeidslivet. Det blei i 2015 oppretta eit a-krimssenter i Stavanger med ei tverretatleg operativ gruppe som arbeider med desse utfordringane. Gruppa er sett saman av medarbeidarar frå Arbeidstilsynet, Sør-vest politidistrikt, Skatt vest, NAV Kontroll vest og Kemneren i Stavanger. Kommunane vil vere av interesse her, jamfør tilsyn med regelverket om offentlege anskaffingar og byggherreforskrifta. Det er også i Haugesund etablert ei tverretatleg operativ gruppe som fører tilsyn med utfordringar innan arbeidslivskriminalitet.

I tillegg har Arbeidstilsynet åtte større nasjonale prosjekt knytte til overnatting og servering, reinhald, bygg og anlegg, transport, varehandel, industri, helse og sosial samt jordbruk og skogbruk.

Innan reinhald er det aktuelt å føre tilsyn med kommunen som kjøpar av reinhaldstenester. Innan helse og sosial vil Arbeidstilsynet føre tilsyn med helsehus/kommunale akutte heildøgns-einingar (KAD) og ambulansetenesta. I tillegg kjem tilsyn med temaet vald og truslar. Her vil Arbeidstilsynet føre tilsyn med dei delar av næringa der vald og truslar er ei kjent utfordring.

Arbeidstilsynet held fram tilsyna med kommunalt og interkommunalt brannvesen. Tema her er førebygging når det gjeld eksponering av røyk frå brannar.

I tillegg til tilsyn vil Arbeidstilsynet i 2017 ha fokus på rettleiingsaktivitetar.

Mattilsynet skal i 2017 halde fram arbeidet med å følgje opp vassforsyningssystema med relevante verkemiddel slik at desse har fullgod leveringstryggleik eller realistiske planar for å etablere dette. Mattilsynet skal vidare følgje opp arbeidet etter tilsynskampanjen i 2016 om beredskap i vassverka. Mattilsynet vil i 2017 gjennomføre tilsyn med alle produksjonskjøkken som leverer mat til institusjonar. Det vil bli tilsyn i form av både varsla revisjonar og også uvarsla inspeksjonar. Mattilsynet held fram med overvaking og tiltak som følgje av resistens mot antibiotika og skal samarbeide tett med helsestyresmaktene i denne samanhengen.

Frå 1. november 2016 fekk **Arkivverket** ny organisasjonsstruktur. Ansvar for tilsynsverksemda med arkivarbeidet i offentlege organ ligg ikkje lenger til dei lokale statsarkiva, men er no plassert i seksjon for dokumentasjonsforvaltning i den nye organisasjonen. Avdelinga er lokalisert fire stader i landet: Tromsø, Hamar, Oslo og Kristiansand. Det er medarbeidarane derifrå som vil utøve tilsynsverksemda med den offentlege forvaltninga. Arkivverket vil på nyåret kome med melding om kva kommunar som får arkivtilsyn i 2017.

Kartverket skal ha eitt matrikkeltilsyn i Rogaland, men ingen kommunar er trekte ut til første runde våren 2017. Kartverket trekkjer ut eit tilfeldig utval i grupper basert på folketal og fylkesvis fordeling. Etter kvar loddtrekking blir alle "lodda" lagde tilbake. Det kan føre til at kommunar kan bli trekte ut på nytt, kort tid etter førre tilsyn.

Fylkesmannen sine planlagde tilsyn er innarbeidde i oversynet som er lagt ved. Her finn de informasjon om kva tema som blir tatt opp. I dette oversynet er også Fylkesmannen sine forvaltningskontrollar innan landbruk tatt med.

Fylkesmannen gjer merksam på at eigeninitierte tilsyn med helse- og omsorgstenestene til kommunane sine innbyggjarar er ikkje lagde inn i tilsynskalenderen. Det skuldast mellom anna at personalsituasjonen på området p.t. er noko uavklart. Dersom det blir eigeninitierte tilsyn på dette området i 2017, vil det bli tatt omsyn til tilsyna som alt er planlagde og som ligg i kalenderen. Kommunane som vil få eit slikt tilsyn, vil bli varsla straks det blir avgjort.

Vi gjer merksam på at umelde eller hendingsbaserte tilsyn ikkje er med i oversikta.

Brevet og oversynet finn de og på www.fylkesmannen.no/rogaland. Her ligg Fylkesmannen sin tilsynskalender og endelege tilsynsrapportar, informasjon om samordning av statlege tilsyn og lenkje til dei andre statlege tilsynsetatane.

Med helsing

Magnhild Meltveit Kleppa
fylkesmann

Lone M. Solheim
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Saksbehandlar: Grete Flåten/Hjalmar Arnø
Saksbehandlar telefon: 51568836
E-post: fmrogfl@fylkesmannen.no

1 vedlegg
Kopi: Sjå vedlagte adresseliste

Kommune	Fylkesmannen Helse- og sosialavdelinga	Fylkesmannen Utdanningsavdelinga	Fylkesmannen Samfunns- avdelinga	Fylkesmannen Landbruksavdelinga	Fylkesmannen Miljøvern-avdelinga
 <u>SANDNES</u>	1. halvår Helse- og omsorgstjenester til personar med utviklingshemming (overført fra 2016 til januar 2017)	Skulane sitt arbeid med elevane sitt psykososiale miljø			
	2. halvår		Kommunal beredskapsplikt		
 <u>SAUDA</u>	1. halvår		Kommunal beredskapsplikt		
	2. halvår	Barnevern			
 <u>SOKNDAL</u>	1. halvår		Kommunal beredskapsplikt		
	2. halvår				
 <u>SOLA</u>	1. halvår				Forsøpling
	2. halvår				
 <u>STAVANGER</u>	1. halvår	Kommunen som barnehagemyrde			
	2. halvår	LOT – tilsyn med kommunale tenester (helse- omsorg og sosiale tenester) til personar med samtidig rusliding og psykisk lidning.	Introduksjonsprogrammet		

Representantskapsmøteprotokoll for Haugaland Vekst IKS

Den 16. desember 2016 ble det avholdt representantskapsmøte i Haugaland Vekst IKS, i Statoils representasjonsbolig på Kårstø. Møtet startet 9:00

Tilstede:

Haugesund kommune v/	May Britt Vihovde
Tysvær kommune v/	Ola S Apeland
Bokn kommune v/	Tormod Våga
Utsira kommune v/	Marte Eide Klovning
Sveio kommune v/	Jorunn Skåden
Karmøy kommune v/	Jarle Nilsen
Vindafjord kommune v/	Ole Johan Vierdal
Etne kommune v/	Siri Klokkestuen
Sauda kommune v/	Asbjørn Birkeland
Suldal kommune v/	Gerd Helen Bø
Rogaland Fylkeskommune v/	Jarle Nilsen
Administrasjonen	Tormod Karlsen
	Arvid Nesse

I tillegg møtte styreleder Ole Bernt Thorbjørnsen og Toril Hallsjø fra Haugaland Kontrollutvalgssekretariat.

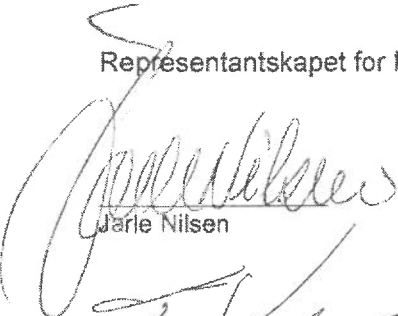
Til behandling forelå:

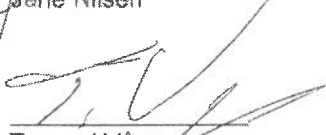
- Sak 5/16 Valg av møteleder**
Til møteleder ble Jarle Nilsen enstemmig valgt.
- Sak 6/16 Godkjenninger av innkalling og dagsorden**
Innkalling og dagsorden ble godkjent.
- Sak 7/16 Behandling av budsjett for 2017**
Representantskapet godkjenner styrets forslag til budsjett 2017.
- Sak 8/16 Valg av revisor**
Representantskapet velger å la KPMG fortsette som selskapets revisor også i 2017.

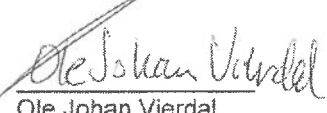
Det forelå ingen flere saker til behandling.

Kårstø den 16.12.2016

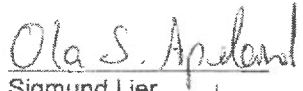
Representantskapet for Haugaland Vekst IKS

Jarle Nilsen

Tormod Våga

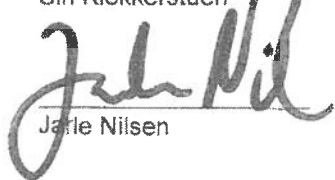

Ole Johan Vierdal

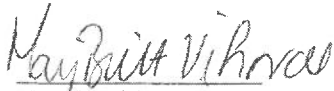

Gerd Helen Bø

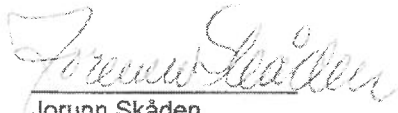

Sigmund Lier

Marte Eide Klovning

Siri Klokkestuen

Jarle Nilsen

May Britt Vihovde

Jorunn Skåden

Asbjørn Birkeland

NKRFs REVISJONSKOMITÉ

Til NKRFs medlemmer

Oslo, den 21.12.2016

**INFORMASJONSSKRIV 8/2016 – NYE MALER FOR
NORMALBERETNINGER 2016 – BETYDNING FOR KOMMUNAL
SEKTOR****1. Innledning**

For regnskap med balansedato etter 15. desember 2016 skal det avgis revisjonsberetning etter nye revisjonsstandarder. Det vises også til informasjonsskriv 6/2016. Det er endring i alle eksempelberetninger.

I dette skrivet gir komiteen også en generell oppdatering på området og en kort omtale av komiteens vurdering av enkelte temaer. Omtale av ulike problemstillinger og vurderinger på enkeltområder er omtalt i egne informasjonsskriv.

Oppdatert eksempelsamling med revisjonsberetninger med avvik fra normalberetningen vil bli utarbeidet tidlig i 2017.

2. Nærmere om endringer i revisjonsberetningen

Den nye revisjonsberetningen representerer en ny tilnærming til revisjonsberetningen fra standard formuleringer til skreddersøm. Målet er større åpenhet om sentrale forhold i revisjonen og å øke verdien av revisors rapportering overfor brukerne av beretningen.

Følgende standarder er endret som en følge av ny revisjonsberetning:

- ISA 701 Omtale av sentrale forhold ved revisjonen i den uavhengige revisors beretning
- Reviderte – ISA 700, 705, 706, 260 og 570
- Følgeendringer andre ISAer (ISA 210, 220, 230, 510, 540, 580, 600 og 710)

De viktigste endringene i beretningen er:

- Revisors konklusjon om regnskapet vil komme innledningsvis, før beskrivelsen av grunnlaget for konklusjonen
- Beskrivelse av sentrale forhold i revisjonen blir obligatorisk i noterte enheter
- Beskrivelser blir kortere og det brukes et lettere, mer forståelig språk

Konklusjon

Det foretas en vesentlig omstrukturering av innholdet i beretningen. Revisors konklusjon kommer nå *innledningsvis* og det benyttes et språk som skal gjøre det lettere for leseren å forstå grunnlaget for revisors konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Revisor skal i revisjonsberetningen for noterte enheter, redegjøre for de forhold som etter revisor skjønn har vært av størst betydning ved revisjonen av regnskapet. Selv om beskrivelse av sentrale forhold ved revisjonen kun er et krav i noterte enheter, er det ingenting i veien for å gjennomføre dette for andre typer enheter dersom revisor finner det hensiktsmessig.

Definisjoner til ordlisten til ISA-ene angir en notert enhet som:

«Notert enhet (Listed entity) - en enhet hvis aksjer, andeler eller gjeld er notert på en anerkjent børs eller omsettes i samsvar med reglene til en anerkjent børs eller et tilsvarende organ.»

Flere kommuner/fylkeskommuner har gjeld, i form av obligasjoner, notert på Oslo Børs. Definisjonen slik den fremkommer, kan tyde på at slike kommuner/fylkeskommuner er omfattet av begrepet. Sett sammen med intensjonen bak ny revisjonsberetning om åpenhet og økt forståelse, kan mye tale for at sentrale forhold omtales for kommuner som f.eks. har gjeld i form av obligasjoner notert på børs. Spørsmålet er om kommuner som har gjeld notert omfattes av ISA-ens «noterte foretak» er imidlertid ikke helt avklart. Komiteen vil arbeide videre for å avklare dette og komme tilbake med mer informasjon før revisjonsberetning skal avgis.

Tar revisor inn omtale av sentrale forhold i revisors beretning for slike kommuner, må det vurderes hvilke forhold som skal omtales. Det vil være naturlig å tenke på brukernes eller obligasjonseierens interesser i slike tilfeller.

Sentrale forhold skal være spesifikke for hver enhet og det skal ikke benyttes standardiserte tekster. Kommunikasjon av sentrale forhold ved revisjonen skal hjelpe brukerne av regnskapene til bedre å forstå virksomheten og poster i regnskapet hvor ledelsen har utøvd betydelig skjønn. Eksempler på forhold som kan kommuniseres er:

- områder med høyere risiko for vesentlige feil
- områder i regnskapet hvor det er gjort betydelige skjønnsmessige vurderinger
- vesentlige hendelser eller transaksjoners innvirkning på revisjonen

Komiteen mener at det bør ligge til den enkelte revisor om det skal gis en uttalelse som inkluderer sentrale forhold eller ikke. Komiteen anbefaler uansett at revisor er bevisst sentrale forhold for revisjon, og har en kommunikasjon om de sentrale forholdene med administrasjon og kontrollutvalg fremover.

Øvrig informasjon

Revisjonsberetningen skal inneholde et eget punkt som identifiserer «øvrig informasjon» og beskriver ledelsens ansvar for og revisors arbeid med denne.

Mange kommuner utarbeider en årsrapport/årsmelding som i tillegg til årsregnskap og årsberetning, ofte inneholder rapportering av oppnådde resultater, analyser og vurderinger av kommunens tjenesteproduksjon, viktige hendelser, framtidige utfordringer m.v. Den kommunale regnskapsstandarden KRS nr. 6 omhandler kun noter og årsberetning, og ikke årsrapporten som fullstendig dokument. Årsberetningen er et selvstendig dokument, men kan inngå som en integrert del av en samlet årsrapport. I alle tilfeller skal det framgå tydelig hva som er årsberetningen med pliktig informasjon etter lov og forskrift og hva som er "øvrige informasjon" som revisor ikke attesterer på. I vedlagt eksempelsamling er det utarbeidet et forslag til beskrivelse av øvrig informasjon med utgangspunkt i en situasjon der en kommune har inkludert informasjon utover det som er pliktig informasjon for årsregnskapet og årsberetning.

Administrasjonssjefens ansvar for regnskapet / fortsatt drift

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Dersom det er vesentlig usikkerhet knyttet til den reviderte enhetens fortsatte drift, skal dette omtales i et eget avsnitt i revisjonsberetningen med et utvidet innhold i forhold til det som gjelder i dag. For kommuner og kommunale foretak bygger regnskapet på en underliggende forutsetning om fortsatt drift. Kommunen kan ikke gå konkurs eller avvikles. Det er derfor ikke behov for en unntaksbestemmelse om verdsettelse ved avvikling, jf. GKRS' notat «Kommuneregnskapet – Rammeverk og grunnleggende prinsipper».

Revisors oppgaver og plikter

Det er også foretatt endringer i beskrivelsen av revisors oppgaver og plikter. Revisor kan velge mellom to alternativ:

1. Inkludere all tekst om revisors oppgaver og plikter i revisjonsberetningen
2. Benytte en kortere tekst og henvise til et nettsted hvor utfyllende beskrivelse ligger.

Når skal ny beretning tas i bruk?

Den nye beretningen skal benyttes ved revisjon av regnskaper som avsluttes 15. desember 2016 eller senere. Dvs. at den nye beretningen skal anvendes for revisjonsberetning til årsregnskapet for 2016. NKRFs revisjonskomité har gjennomgått malene for revisjonsberetninger til bruk i kommunal sektor og gjort endringer i forhold til de nye revisjonsstandardene. Endringene er beskrevet og drøftet noe i dette punktet, og for øvrig følger normalberetningene for 2016 som vedlegg til dette informasjonsskrivet.

3. Revisjonsberetning i kommunal sektor

3.1 Generelt om revisjonsberetninger i offentlig sektor

Revisjonsberetningen skal gi uttrykk for revisors mening om kommunens årsregnskap. Målene ved finansiell revisjon i offentlig sektor er ofte mer omfattende enn å uttrykke en mening om hvorvidt regnskapene i det alt vesentlige er utarbeidet i samsvar med gjeldende rammeverk for finansiell rapportering (dvs. ISA-enes virkeområde). Revisjonsmandatet kan innebære tilleggsmål, som kan være av like stor betydning for konklusjonen om regnskapet og omfatte revisjons- og rapporteringsansvar. Rapportering om slike tilleggssoppgaver og -plikter gjøres i en egen del av revisjonsberetningen benevnt "Uttalelse om øvrige lovmessige krav", som for eksempel konklusjon om budsjett.

Kommunens årsberetning/årsrapport inneholder ofte mye informasjon. Revisjonsstandarden ISA 720 «Revisors oppgaver og plikter vedrørende øvrig informasjon» gir revisor veiledning om hvordan annen informasjon i årsberetning eller årsrapport skal behandles av revisor.

Utgangspunktet er at revisor skal lese «øvrig informasjon» både med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger en vesentlig uoverensstemmelse mellom «øvrig informasjon» og regnskapet og også for å vurdere hvorvidt det foreligger en vesentlig uoverensstemmelse mellom «øvrig informasjon» og kunnskapen som revisor har opparbeidet seg under revisjonen. Standarden fremhever også at når revisor leser «øvrig informasjon» slik skal revisor være oppmerksom på indikasjoner på at «øvrig informasjon» som ikke er relatert til regnskapet eller kunnskapen som revisor har opparbeidet seg under revisjonen, tilsynelatende kan inneholde vesentlig feilinformasjon.

Forholdet rundt «Øvrig informasjon» omtales i beretningen i forbindelse med ledelsens ansvar, og revisor angir også der om det er noe å rapportere.

3.2 Krav til revisjonsberetningen i kommuner og fylkeskommuner

I tillegg til å uttrykke en mening om årsregnskapet har revisor i (fylkes-)kommuner og (fylkes-)kommunale foretak andre rapporteringsoppgaver i henhold til forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv § 5. Revisor skal under "*Uttalelser om øvrige forhold*" i revisjonsberetningen for kommuner og fylkeskommuner mv. uttale seg om:

- de disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet er i samsvar med budsjettvedtak, og om beløpene i den revisjonspliktiges årsregnskap stemmer med regulert budsjett.
- opplysninger i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet, og om forslag til anvendelse av regnskapsmessig overskudd eller dekning av regnskapsmessig underskudd, er i samsvar med lov og forskrifter.
- den revisjonspliktiges ledelse har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger.

I likhet med tidligere, legger revisjonskomiteen til grunn at god kommunal revisjonsskikk gjelder ved revisjon av interkommunale selskaper og kirkelig fellelsråd/menighetsråd. Av den grunn vil tilsvarende rapporteringsoppgaver gjelde ved revisjon av disse virksomhetene.

Det er i kommunelovens § 48 femte ledd tatt inn bestemmelser om innholdet i administrasjonssjefens årsberetning. Det er ikke stilt krav om at administrasjonssjefen skal fremme forslag til anvendelse av regnskapsmessig overskudd eller dekning av regnskapsmessig underskudd. Revisor kan derfor ikke vurdere dette forholdet i revisjonsberetningen, såfremt ikke administrasjonssjefen har valgt å fremme forslag til anvendelse av overskuddet eller dekning av underskuddet.

Kommuner mv er unntatt fra visse deler av bokføringsloven, men dette medfører etter komiteens oppfatning ikke at kommuner skal følge en annen bokføringsskikk enn bokføringspliktige ellers for de områder bokføringsloven gjelder.

Av punkt 22 i ISA 700 fremgår det at revisjonsberetningen skal være adressert slik omstendighetene ved oppdraget tilsier. I (fylkes-)kommuner og (fylkes-)kommunale foretak, skal revisjonsberetningen adresseres til kommunestyret eller fylkestinget. Det skal sendes

kopi til kontrollutvalget, formannskapet eller fylkesutvalget, og administrasjonssjefen eller kommune-/fylkesrådet.

3.3 Rammeverk for regnskap i kommuner og fylkeskommuner

ISA 700 gjelder revisjonsberetning for et regnskap utarbeidet i samsvar med et rammeverk med generelt formål, dvs. som er utarbeidet for å oppfylle behovet for finansiell informasjon for en bred brukerkrets. Standarden skiller videre mellom "rammeverk utformet for å gi et rettviseende bilde" og "regelbasert rammeverk". Revisjonskomiteen har lagt til grunn at kommuneregnskapet er basert på et rammeverk som er utformet for å gi et rettviseende bilde, jf. definisjonen i ISA 700 pkt. 7 bokstav b), da bl.a. KRS nr. 6 (F) – "Noter og årsberetning" innebærer at det etter god kommunal regnskapsskikk kan være nødvendig å gi tilleggsinformasjon utover det som følger av lov og forskrift for å bedømme og få et fullstendig og utfyllende bilde av (fylkes-)kommunens resultat og stilling, jf. bl.a. punkt 3.1 nr. 2 og 3.2.2.

Komiteen har valgt å anvende begrepet "i det alt vesentlige en dekkende fremstilling" for disse regnskapene. For regnskap etter regnskapsloven anvendes begrepet "rettviseende bilde" som følge av regnskapsloven § 3-2a. Begrepene er likeverdige og uttrykker en mening om et regnskap avlagt etter et rammeverk utformet for å gi et rettviseende bilde, jfr. ISA 700 pkt. 35.

3.4 Nærmere om «uttalelser om øvrige lovmessige krav» i revisjonsberetningen

Konklusjon om budsjett

I informasjonsskrivet om budsjettavvik i revisjonsberetningen (2/2013) fremkommer det at det skal tas forbehold i konklusjonen om budsjett dersom det er vesentlige budsjettavvik. Det må etter komiteens oppfatning ikke settes en vesentlighetsgrense som medfører at forbehold er normalsituasjonen. I så måte mener komiteen at forholdet som omtales i skrivet om hvorvidt det er gitt en forklaring på avviket i årsberetningen eller ikke skal være et sentralt element i vesentlighetsvurderingen.

Konklusjon om årsberetningen

Under konklusjonen om årsberetningen konkluderer revisor på om årsberetningen etter revisors mening, er i samsvar med lov og forskrift. Kommunen skal bl.a. redegjøre for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten, jf. kommuneloven § 48 nr. 5. Samme bestemmelse har også andre krav til innholdet i årsberetningen. Videre stiller forskrift om årsregnskap og årsberetning § 10 krav om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik. Kravene til innhold årsberetningen om økonomiske forhold er ytterligere konkretisert i KRS (F) nr. 6 Noter og årsberetning, jf. blant annet pkt. 3.2.

3.5 Beretning som avviker fra normalberetningen

Dersom revisor finner å måtte avgi en revisjonsberetning som avviker fra normalberetningen, skal revisjonsberetningen modifiseres med bakgrunn i kravene i ISA 705 – "Modifikasjoner i konklusjonen i den uavhengige revisors beretning" og ISA 706 – "Presiseringsavsnitt og avsnitt om "andre forhold" i den uavhengige revisors beretning". Oppdaterte eksempler på avviksberetninger sendes ut i et eget informasjonsskriv.

4. Interkommunale selskaper

Lov om interkommunale selskaper har i motsetning til kommuneloven og den kommunale revisjonsforskriften, bestemmelser om ansvar for ledelsen. Revisorloven gjelder ikke for revisjon av interkommunale selskaper. Revisjonskomiteen mener at det ved revisjon av interkommunale selskaper, vil være riktig å legge til grunn plikten i revisorloven § 5-6 syvende ledd om å rapportere forhold som kan føre til ansvar for styret eller daglig leder. Rapportering av slike forhold gjøres i samsvar med ISA 250 – *"Vurdering av lover og forskrifter ved revisjon av regnskaper"* punkt 25-27, dersom forholdet har betydning for regnskapet, eller som *"andre forhold"* etter ISA 706 punkt 8.

For interkommunale selskaper som avlegger regnskap etter kommunale regnskapsprinsipper er det ikke krav om å omtale forutsetningen om fortsatt drift. Revisor vil derfor heller ikke ha noen plikt til å bekrefte opplysningene om forutsetningen om fortsatt drift. Det samme gjelder også interkommunale samarbeid etter kommuneloven § 27 som avlegger særregnskap.

Det er ikke krav om omtale av forutsetningen om fortsatt drift i årsberetningen for interkommunale samarbeid etter kommuneloven § 27 som avlegger særregnskap og IKS som avlegger regnskap etter kommunale regnskapsprinsipper, eksempel 4 og 7 synliggjør dette.

5. Stiftelser

Etter stiftelsesloven § 44 skal revisor uttale seg om stiftelsen er forvaltet og om utdelinger er foretatt i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig. Også denne uttalelsen skal være en positiv formulert uttalelse med betryggende sikkerhet. Uttalelsen tas inn under *"Uttalelser om øvrige lovmessige krav"* i revisjonsberetningen. Se også informasjonsskriv 05/2012 som gir veiledning til revisors vurderinger ved revisjon av kommunerelaterte stiftelser. For andre stiftelser som revideres av kommunerevisjoner henvises til veiledning om revisors uttalelse om forvaltning og utdeling i revisjonsberetningen for stiftelser, utgitt av Den norske Revisorforening hvor de krav som gjelder for forvaltning av og utdeling fra stiftelser generelt omtales.

6. Andre revisjonsberetninger

6.1 Fjellstyrer

Det er i de senere år ikke gitt nye forskrifter av betydning for fjellstyrenes regnskapsløsninger. Det er lagt til grunn at regnskapsreglene for fjellstyrer er et regelbasert rammeverk. Revisors øvrige oppgaver ved revisjon av fjellstyrer er tatt inn under *"uttalelser om øvrige forhold"*.

6.2 Vertskommunesamarbeid

Kommuner og fylkeskommuner kan organisere deler av virksomheten som vertskommunesamarbeid etter lovens kapittel 5A. Gjeldende regnskapsbestemmelser for kommuner og fylkeskommuner åpner ikke for at slike samarbeider kan utgjøre egne regnskapsenheter. I tråd med dette, er det ikke utarbeidet maler for vertskommunesamarbeid.

6.3 Revisjonsberetninger til andre regnskaper eller for spesielle formål

Komiteen har ikke tatt sikte på å utarbeide eksempelberetninger for alle de varianter av regnskaper og former for finansiell rapportering som kan forekomme. Selv om bestemmelsene om så vel regnskap som revisjon er forskjellige, må en revisjonsberetning være utformet innenfor rammen av ISA 700-serien for et regnskap med generelt formål eller innenfor rammen av ISA 800-serien for regnskap med spesielt formål - dersom revisor skal

kunne henwise til god kommunal revisjonsskikk, eventuelt til god revisjonsskikk, eller til internasjonale revisjonsstandarder.

Denne eksempelsamlingen er begrenset til revisjonsberetninger til fullstendige regnskap uavhengig av om det er et regnskap med generelle eller spesielle formål.

Uttalelser/revisjonsberetninger som ikke gjelder fullstendige årsregnskap vil bli tatt inn i eksempelsamlingen med revisjonsuttalelser.

For fellesnemder i forbindelse med kommunesammenslåinger har NKRF utarbeidet en egen sjekkliste for revisor, kontrollutvalg og sekretariat, som finnes på NKRF sine hjemmesider. Revisjonsberetningen er også omtalt der.

7. Hendelser etter balansedagen

Vi minner samtidig om at revisors oppfølging av hendelser etter balansedagen iht. ISA 560 – ”Hendelser etter balansedagen”, skal dekke tidsrommet frem til dato for revisjonsberetningen. Dato for skriftlige uttalelser fra ledelsen (fullstendighetserklæringen) må derfor ligge så nær opp til dato for revisjonsberetningen som mulig, jf. informasjonsskriv 2/2016.

8. Prinsipper, standarder og betegnelser

Hvilken revisjonsskikk som skal legges til grunn (*god kommunal revisjonsskikk* eller *god revisjonsskikk*) er ikke knyttet til regnskapsløsningen (*det regnskapsmessige rammeverket*). I en revisjonsberetning for et kommunalt foretak vil med andre ord begrepet *god kommunal revisjonsskikk* benyttes, selv om regnskapet føres etter regnskapslovens bestemmelser. Det samme vil gjelde for interkommunale selskaper.

Tabellen nedenfor viser den revisjonsskikk og regnskapsskikk/bokføringsskikk som skal legges til grunn for revisjon av årsregnskaper:

Nr	Regnskap	Regnskaps-prinsipp	Regnskapsskikk/ bokføringsskikk	Revisjonsskikk	Regnskaps-rammeverk
1	Kommuner og fylkeskommuner	Kommunalt regnskapsprinsipp	God kommunal regnskapsskikk og god bokføringsskikk	God kommunal revisjonsskikk	Rettvisende bilde (dekkende fremstilling)
2	Kommunale- og fylkes-kommunale foretak	Kommunalt regnskapsprinsipp	God kommunal regnskapsskikk og god bokføringsskikk	God kommunal revisjonsskikk	Rettvisende bilde (dekkende fremstilling)
3	Kommunale- og fylkes-kommunale foretak	Regnskapsloven	God regnskapsskikk og god bokføringsskikk	God kommunal revisjonsskikk	Rettvisende bilde

Nr	Regnskap	Regnskapsprinsipp	Regnskapsskikk/ bokføringsskikk	Revisjonsskikk	Regnskapsrammeverk
4	Inter-/ (fylkes-) kommunalt samarbeid (§ 27) – selvstendig rettssubjekt	Kommunalt regnskapsprinsipp	God kommunal regnskapsskikk og god bokføringsskikk	God kommunal revisjonsskikk	Rettvisende bilde (dekkende fremstilling)
5	Samkommune	Kommunalt regnskapsprinsipp	God kommunal regnskapsskikk og god bokføringsskikk	God kommunal revisjonsskikk	Rettvisende bilde (dekkende fremstilling)
6	Interkommunalt selskap (IKS)	Kommunalt regnskapsprinsipp	God kommunal regnskapsskikk og god bokføringsskikk	God kommunal revisjonsskikk	Rettvisende bilde (dekkende fremstilling)
7	Interkommunalt selskap (IKS)	Regnskapsloven	God regnskapsskikk og god bokføringsskikk	God kommunal revisjonsskikk	Rettvisende bilde
8	Kirkelig fellesråd	Kommunalt regnskapsprinsipp	God kommunal regnskapsskikk og god bokføringsskikk	God kommunal revisjonsskikk	Rettvisende bilde (dekkende fremstilling)
9	Menighetsråd	Kommunalt regnskapsprinsipp	God kommunal regnskapsskikk og god bokføringsskikk	God kommunal revisjonsskikk	Rettvisende bilde (dekkende fremstilling)
10	Fjellstyrer	Ingen særskilt regnskapsskikk	Ingen særskilt regnskapsskikk	God revisjonsskikk	Regelbasert rammeverk
11	Stiftelser	Regnskapsloven	God bokføringsskikk	God revisjonsskikk	Rettvisende bilde

Med hilsen

NKRFs revisjonskomité

Unn H. Aarvold
leder

Vedlegg: Normalberetninger i kommunal sektor

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	06.02.17	03/17
Kommunestyret		

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

ÅRSMELDING FOR KONTROLLUTVALGET 2016

Vedlegg: årsmelding for 2016

Saksorientering:

I følge kommunelovens § 77 pkt 6 skal ”*kontrollutvalget rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget*”.

Vedlagt følger utkast til årsmelding for kontrollutvalgets virksomhet i 2016. Den er satt opp etter omtrent samme mal som tidligere årsmeldinger.

Årsmeldingen oppsummerer aktiviteten i utvalget i 2016 og gir et sammendrag av de hovedsaker som er behandlet av utvalget igjennom året, samt en fullstendig oversikt over saker til behandling og saker til orientering som vedlegg.

Eventuelle endringer som måtte komme i forbindelse med kontrollutvalgets behandling vil bli innarbeidet før den videresendes.

Årsmeldingen legges fram for kommunestyret til orientering etter at utvalget har godkjent den.

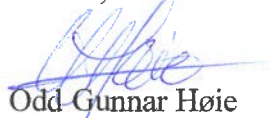
SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Sauda kontrollutvalg godkjenner årsmeldingen for 2016 (med evt. endringer/tillegg).

OG INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:

Sauda kommunestyre tar kontrollutvalgets årsmelding for 2016 til orientering.

Aksdal, 30.01.17

Odd Gunnar Høie
Rådgiver/utvalgssekretær

Kontrollutvalet i Sauda kommune

ÅRSMELDING 2016

INNLEIING

Kontrollutvalet si årsmelding er ei tilbakemelding til kommunestyret om utvalet si verksemd og kva saker og oppgåver som er tatt opp, drøfta og handsama i 2016.

I følgje kommunelova § 77 pkt. 6 skal **"kontrollutvalet rapportere resultata av sitt arbeid til kommunestyret"**.

1. OM KONTROLLUTVALET

Kontrollutvalet er eit lovpålagt organ som skal på vegne av kommunestyret syte for tilsynet med forvaltninga av kommunen (rekneskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon) og selskap som kommunen eig (selskapskontroll). Utvalet skal også sjå til at revisjonen fungerer på ein trygg måte. Ordninga er heimla i kommunelova og i eiga forskrift om kontrollutval.

Kontrollutvalet er ikkje underlagt andre organ enn kommunestyret og rapporterer og innstiller til dette.

Kontrollutvalet har eige reglement, vedtatt av kommunestyret i 2012 og revidert i 2014.

2. MEDLEMENE I UTVALET

Det er kommunestyret sjølv som vel medlemene til kontrollutvalet. Kontrollutvalet skal ha minst tre medlemmer, og etter § 77 nr 1 i kommunelova skal minst eit av medlemene i utvalet veljast mellom representantane i kommunestyret. I 2015 vart det bestemt at kontrollutvalet skulle auke talet på medlem frå tri til fem ifrå valperioden 2016-2019.

For perioden 2016-2019 har Sauda kommunestyre vald følgjande medlemmer til kontrollutvalet:

Faste medlemmer:

Alan Geoffrey Thompson - leiar
Jon Lambrigt Grindheim – nestleiar
Signe Marie Breivik
Wenche Pleym
Eirik Tangeras Lygre

Varamedlemer:

1. Sjur Hatlen
2. Laura Seltveit
3. Eirik Birkeland

Jon Lambrigt Grindheim sit fast i kommunestyret. Leiar og nestleiar i kontrollutvalet har møte- og talerett i kommunestyret når utvalet sine saker blir handsama.

Ordføraren har møte- og talerett i utvalet. Ordføraren har delteke på to av møta i 2016. Rådmannen har ikkje møterett, men kan innkallast av utvalet. Han eller nokon frå administrasjonen har delteke på tre av møta i 2016.

3. AKTIVITETEN I KONTROLLUTVALET I 2016

Kontrollutvalet har i 2016 hatt 4 ordinære møte fordelt med to første halvår og to andre halvår. Utvalet har hatt 21 (24) saker til handsaming, kor 6 (5) saker blei oversendt til kommunestyret.

37 (32) saker har blitt lagde fram for utvalet til orientering. Som vedlegg til årsmeldinga er det ei oversikt over saker handsama av utvalet og saker lagde fram til orientering.

Møta i kontrollutvalet er opne og blir haldne for opne dører (Kommunelova § 77).

Alan G. Thompson, Signe Marie Breivik og Wenche Pleyrn deltok på fagkonferansen i regi av Forum for kontroll og tilsyn på Gardermoen 7. – 8. juni 2016.

Signe Marie Breivik, Jon L. Grindheim og Wenche Pleyrn deltok på haustkonferansen i Sandnes 17.11.16 i regi av Forum for kontrollutvalg i Rogaland.

4. KONTROLLUTVALET SINE HOVUDOPPGAVER

4.1 REKNESKAPSREVISJON

Kontrollutvalet skal sjå til at kommunen sin årsrekneskap vert revidert på ein trygg måte. Kontrollutvalet skal også halda seg orientert om revisjonsarbeidet og sjå til at det går føre seg i samsvar med lov, føresegner og god kommunal revisjonsskikk.

I møtet den 25.04.16 handsama kontrollutvalet kommunen sin årsrekneskap for 2015. Utvalet hadde følgjande uttale til rekneskapen:

Sauda kommunes årsregnskap for 2015 er gjort opp med et regnskapsmessig overskudd på kr 2,7 millioner.

Kontrollutvalget har merket seg at årsregnskapet viser et positivt netto driftsresultat med 6,9 million kroner.

Under tilvising til utvalgets egen gjennomgang av regnskapsdokumentene og revisjonsberetningen, mener kontrollutvalget at årsregnskapet totalt sett gir et forsvarlig uttrykk for resultatet av kommunens virksomhet i 2015 og for kommunen si økonomiske stilling pr. 31.12.15.

Kontrollutvalget i Sauda har ikke andre merknader til Sauda kommunes årsregnskap ut over det som går fram ovenfor, av revisor sin revisjonsberetning og økonomisjefens uttalelse i årsberetningen.

Skatterekneskapsen for 2015 vart lagt fram for utvalet til orientering i møtet den 01.02.16.

4.2 FORVALTNINGSREVISJON

I følgje kommunelova skal kontrollutvalet sjå til at da vert gjennomført forvaltningsrevisjon av den kommunale verksemda. Kontrollutvalet skal innan utgangen av første året i valperioden utarbeida ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Forvaltningsrevisjon skjer etter kommunestyret sitt vedtekne plan for forvaltningsrevisjon.

Ny plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016-2020 blei utarbeida i 2016 og vedteken av kommunestyret 22.06.16, sak 66/16.

Utvalet har handsama oppfølging av to tidligare forvaltningsrevisjonsrapportar i 2016. I møtet 01.02.16, sak 04/16 blei rapporten «Teknisk eining» følgd opp. Utvalet tok rådmannen si tilbakemelding til orientering.

I møtet 12.09.16, sak 12/16 blei rapporten om «Internkontroll» følgd opp. Utvalet tok rådmannen si tilbakemelding til orientering.

Prosjektet om «Økonomistyring» blei bestilt i haust som fyrste prosjekt etter ny plan. Rapport vil bli lagt fram på våren 2017.

4.3 SELSKAPSKONTROLL

Kommunelova pålegg kontrollutvalet å sjå til at det vert ført kontroll med forvaltninga av kommunen sine interesser i selskap som er heileigde av kommunen eller eigde saman med andre kommunar. Kontrollutvalet skal minst ein gong i valperioden og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeida ein plan for gjennomføring av selskapskontroll.

Ny plan for selskapskontroll for perioden 2016-2020 blei utarbeida i 2016 og vedteken av kommunestyret 22.06.16, sak 66/16.

Utvalet har ikkje bestilt eller handsama rapportar om selskapskontroll i 2016.

4.4 TILSYN MED REVISOR

Kommunestyret vedtok å inngå avtale med KPMG AS som revisor i 2012. Avtalen gjaldt fram til 30.06.15. Kommunen nytta seg av opsjonsretten og forlengja avtalen med 1 år, fram til 30.06.16.

Kontrollutvalet gjennomførte i 2015 ny anbodskonkurranse om revisjonstenestene for perioden 2016-2020.

Kommunestyret slutta seg til kontrollutvalets innstilling om å velje KPMG AS som kommunen sin revisor i møte 16.12.15, sak 91/15 for dei neste fire åra. Kommunen har opsjon til å forlenge avtalen med 2 år.

Oppdragsansvarleg rekneskapsrevisor er Roald Stakland med kontor i Haugesund. Forvaltningsrevisorane har kontor i Bergen.

Revisor har møte- og talerett i utvalet sine møte. Det har vore ein eller fleire revisorar til stades på alle utvalsmøta. Dei har mellom anna presentert plan for rekneskapsrevisjon og prosjektplan for forvaltningsrevisjonsprosjektet om «Økonomistyring». Utvalet har handsama revisor si egenerklæring.

4.5 TILSYN MED FORVALTINGA

Tilsyn med forvaltninga har vore gjennomført ved at rådmannen har orientert utvalet om aktuelle saker, mellom anna budsjettframlegg og økonomiplan. Utvalet har og blitt orientert om statlege tilsyn, KOSTRA-tall, Kommunebarometeret, mv.

4.6 BUDSJETT/REKNESKAP FOR KONTROLL OG TILSYN

Økonomiavdelinga har opplyst følgjande rekneskapstal for 2016:

TENESTE 1100	REGNSKAP 2015	BUDSJETT 2016 (utvalet)	REKNESKAP 2016
Godtgjersle og driftsutgifter	Ført på 1000 ?	119 750	90 542
Revisjonstenester	548 236	410 000	383 759
Sekretariatstenester	153 000	159 000	159 000
Sum utgifter (eks.mva.)		688 750	633 301

Kontrollutvalet handsama hausten 2016 framlegg til budsjett for kontroll- og tilsyn 2017. Totalt var framlegg til budsjett inkl. revisjonstenester, sekretariatstenester og kontrollutvalet sine egne utgifter på kr 797 000. Framlegget vart sendt over til kommunestyret for handsaming.

4.7 SEKRETARIAT

Kommunane er pålagt å ha eit kontrollutvalssekretariat som er uavhengig, dvs. ikkje knytte opp mot rådmann eller revisjon. Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS kom i drift frå 2005. Selskapet er eid av 10 kommunar og oppgåvene blir ivaretatt av to tilsette.

Sekretariatet har, i tillegg til kontakt og samarbeid med utvala, administrasjon og politisk leiing, samarbeid med tre revisjonsselskap, andre interkommunale selskap i regionen og sekretariata i Rogaland, Hordaland og Agder.

Fast utvalssekretær har vore rådgjevar Odd Gunnar Høie. Sekretariatet har egne heimesider, www.kontrollutvalgene.no, kor mellom anna alle sakskart, protokollar og rapportar blir lagd ut fortløpande. Selskapet har i 2016 fått nytt styret og oppdatert overordna strategiplan.

Katrine Skorpe møtte som representant for Sauda kommune på representantskapsmøtet 25.04.16.

5. OPPSUMMERING

Aktiviteten i 2016 har vore som planlagt. Ny Overordna analyse for forvaltningsrevisjon og for selskapskontroll blei utarbeidd i samarbeid med revisor. Utvalet har utarbeidd og innstilt til kommunestyret ny plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020 og ny plan for selskapskontroll 2016-2020. To tidligare revisjonsrapportar har blitt følgd opp og det er bestilt ein ny rapport om «Økonomistyring» som vil bli levert i 2017. Rådmannen har gjort greie for aktuelle saker som utvalet har bede om undervegs gjennom året.

Sauda, 6. februar 2017

Wenche Pleym

Alan Geoffrey Thompson
Leiar

Signe Marie Breivik

Jon Lambrigt Grindheim

Eirik Tangeraas Lygre

VEDLEGG

OVERSIKT OVER SAKER LAGT FRAM FOR KONTROLLUTVALET

Saker til handsaming:

- 01/16 Godkjenning av protokoll 16.11.15
- 02/16 Referat- og orienteringssaker 01.02.16
- 03/16 Årsmelding for kontrollutvalget 2015
- 04/16 Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport – «Teknisk eining»

- 05/16 Godkjenning av protokoll 01.02.16
- 06/16 Referat- og orienteringssaker 25.04.16
- 07/16 Sauda kommune - uttale til årsregnskapet for 2015
- 08/16 Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020
- 09/16 Plan for selskapskontroll 2016-2020

- 10/16 Godkjenning av protokoll 25.04.16
- 11/16 Referat- og orienteringssaker 12.09.16
- 12/16 Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport – «Internkontroll»
- 13/16 Vurdering av revisors uavhengighet 2016
- 14/16 Valg av nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt
- 15/16 Kontroll og tilsyn – budsjett for 2017 – utvalget sitt forslag

- 16/16 Godkjenning av protokoll 12.09.16
- 17/16 Referat- og orienteringssaker 14.11.16
- 18/16 Orientering om forslaget til budsjett 2017 og økonomiplan 2018-2020
- 19/16 Bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjekt – «Økonomistyring»
- 20/16 Overordnet revisjonsstrategi/revisjonsplan for regnskapsåret 2016
- 21/16 Møteplan for 2017 - kontrollutvalget

Saker til orientering:

1. Statusrapport pr. februar 2016
2. Rapport frå Haustkonferansen i Sandnes – munnleg orientering
3. Årsrapport 2015 - fra Skatteoppkreveren i Sauda
4. K-styrevedtak 16.12.15, sak 87/15 – Suppleringsvalg til kontrollutvalget 2015-2019
5. K-styrevedtak 16.12.15, sak 91/15 – Val av revisor 2016-2020
6. Evaluering og val av leverandør – Anbud på revisjonstenester 2016-2020
7. Kommunal rapport 19.01.16 – skatteinntektene 2015 – landsbasis
8. Kommunal rapport 19.01.16 – skattetallene for den enkelte kommune
9. Informasjon om statlige tilsyn med kommuner og fylkeskommuner i Rogaland 2016
10. eINFO 16/1 – Talerett i kommunale organer
11. Referat fra møte i Kommunesektorens etikkutvalg 23.11.15
12. Haugaland Vekst IKS – protokoll frå representantskapsmøte 11.12.15

13. Årshjul – kontrollutvalgets oppgaver
14. Orientering om PP-tjenesten i kommunen v/rådmannen
15. Statusrapport pr. april 2016
16. Kontrollrapport 2015 fra Skatteetaten
17. Oversendelse av signert avtale – revisjonstjenester 2016-2020
18. K-styrevedtak 16.12.15, sak 86/15 – Godtgjørelse kontrollutvalget
19. Representantskapsmøte 25.04.16 – Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
20. Representantskapsmøte 27.04.16 – Interkommunalt Arkiv Rogaland IKS
21. Representantskapsmøte 29.04.16 – Haugaland Vekst IKS
22. Representantskapsmøte 23.05.16 – Krisesenter Vest IKS
23. Årsmøte 03.06.16 – Ryfylke IKS
24. Kommunelovutvalget har overlevert forslag til ny kommunelov – NKRF nytt 10.03.16
25. Høring – NOU 2016:4 Ny kommunelov
26. Statusrapport pr. september 2016
27. Kostnader og budsjett for kontroll og tilsyn pr. september 2016 – økonomirapporter
28. Orientering fra FKT-konferansen 7. – 8. juni 2016
29. K-styrevedtak 22.06.16, sak 66/16 – Plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll 2016-2020
30. Spørsmål om styremøte i et IKS – uttalelse fra KMD 04.04.16
31. Statusrapport pr. november 2016
32. K-styrevedtak 19.10.16, sak 18/16 – oppfølging av rapport om Internkontroll
33. Utgifter til kontroll og tilsyn pr. november 2016 –
34. Invitasjon fra FKT Rogaland til Høstkonferanse 17.11.16 i Sandnes
35. Forum for Kontroll og tilsyn (FKT) – høringsuttale til NOU: 4 Ny kommunelov
36. Kommunal rapport 29.09.16 – om revisjonsutgifter
37. KOSTRA-tall vedr. funksjon 110 – Kontroll og revisjon

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	06.02.17	04/17

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

PLAN FOR ORIENTERING OM ENHETENE OG STAB/STØTTE

Vedlegg: Administrativ organisering – Sauda kommune (fra nettsiden)

Saksorientering:

Kontrollutvalget kan invitere ledere eller ansatte i kommunen, der man på generell basis ber dem redegjøre for sitt arbeidsområde ved å orientere om driften, hvilke rammevilkår man arbeider under m.m.

Rådmannen er øverste leder og den personen i administrasjonen som kontrollutvalget skal forholde seg til. Alle invitasjoner går derfor via rådmannen, som tar stilling til om vedkommende for det aktuelle arbeidsområdet skal møte for å orientere på hans vegne. Etter reglementet for kontrollutvalget kan ansatte også bli innkalt for å orientere om en sak eller gi opplysninger i konkrete tilfelle. Rådmannen skal da være orientert om det.

Vedlagt er en oversikt over Sauda kommunes administrative organisering, hentet fra kommunens nettside.

Dersom noen av utvalgsmedlemmene har innspill eller spesielle ønsker om emne og spørsmål i forbindelse med orienteringene bør disse meldes til sekretariatet i forkant.

Utvalget må ta stilling til hvem de ønsker å invitere og forslag til datoer. Sekretariatet har laget et forslag, men dette kan endres. Det kan også bli endringer dersom foreslått tidspunkt ikke skulle passe for dem som blir invitert.

Sekretariatet ser gjerne at det blir orientert om sterke og svake sider ved kommunen og hvilke utfordringer Sauda kommune står foran, herunder følgende punkter:

Generelt om (støtte- og) resultatenheten

- plassering i organisasjonen
- tjenestetilbud
- personale: antall tilsatte, kompetanse, sykefravær
- økonomi
- samarbeid med de folkevalgte

Tanker om framtiden

- tjenestebehov/tilbud – utfordringer/endringer
- kompetansebehov
- evaluering/utvikling

Kontroll og tilsyn

- tidligere forvaltningsrevisjoner. I så fall, hva har disse ført til?

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Sauda kontrollutvalg vedtar følgende plan for orienteringer om etatene og sentraladministrasjonen:

15.05.17 Stab og utvikling v/rådmann eller kommunalsjef
18.09.17 Oppvekst og kultur v/kommunalsjef
13.11.17 Teknisk v/kommunalsjef
1. møte 2018 Helse og omsorg v/kommunalsjef

Tidsrammen settes til 30 minutter inkludert tid for spørsmål.

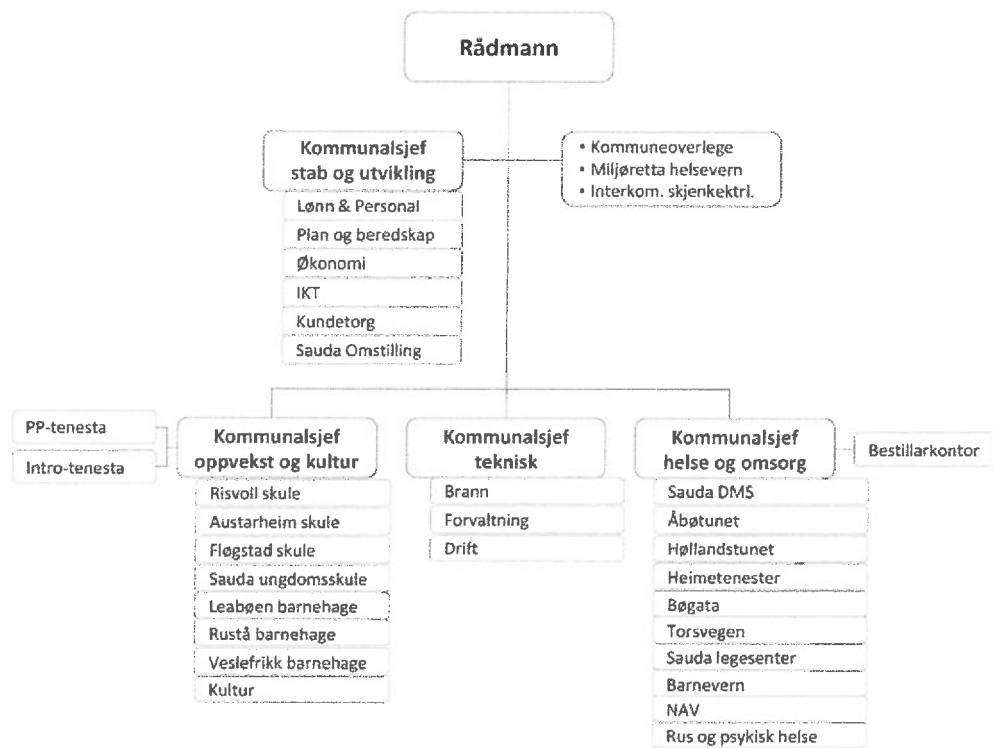
Aksdal, 30.01.17

Odd Gunnar Høie

Rådgiver/utvalgssekretær

Administrativ organisering

Rådmannen har det overordna ansvaret for at dei vedtekne politiske målsettingane vert realisert i kommunen. Rådmannens leiargruppe består av dei fire kommunalsjefane (sjå figuren ovanfor), samt økonomisjef, personalsjef og plan- og beredskapskoordinator. I tillegg ligg stabsfunksjonane kommuneoverlege og miljøretta helsevern direkte til rådmannen.